B.I.T.-I.L.O.
19. IV. 56
PÉRIODIQUES

(2)

SLUŽBENI LIST

FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

„SLUŽBENI LIST FNRJ“ izlazi po potrebi, u srpskom, hrvatskom, slovenskom i makedonskom izdanju. — Oglasi po tarifi. — Žiro račun kod Narodne banke FNRJ za pretplatu i posebna izdanja 1032-T-220, za oglase 1032-T-221.

Petak, 30. ožujka 1956.
BEOGRAD
Broj 14. GOD. XII.

Cijena ovom broju je 60.— din. — Pretplata za godinu 1956. iznosi 1200.— din., a za inozemstvo 1900.— din. — Redakcija: Kraljevića Marka ul. br. 9. — Telefoni: Redakcija 28-838, Administracija 26-276. Odjeljenje prodaje 22-619. Telefonska centrala 28-010.

135.

UKAZ

O PROGLAŠENJU SAVEZNOG DRUŠTVENOG PLANA ZA 1956. GODINU

Na temelju člana 71. točka 2. Ustavnog zakona o osnovama društvenog i političkog uređenja Federativne Narodne Republike Jugoslavije i saveznim organima vlasti, proglašava se Savezni društveni plan za 1956. godinu, koji je usvojila Savezna narodna skupština na sjednici Saveznog vijeća od 26. ožujka 1956. i na sjednici Vijeća proizvođača od 27. ožujka 1956.

PR. br. 4
Beograd, 28. ožujka 1956.

Predsjednik Republike,
Josip Broz-Tito, v. r.

Predsjednik
Savezne narodne skupštine,
Moša Pijade, v. r.

SAVEZNI DRUŠTVENI PLAN ZA 1956. GODINU

PRVI DIO

SMJERNICE ZA RAZVITAK PRIVREDE U 1956. GODINI

1. OPĆI PREGLED RAZVITKA PRIVREDE U 1955. GODINI

1.

1) U 1955. godini ostvaren je daljnji porast proizvodnje u svim oblastima privrede. Ukupni društveni proizvod porastao je za 10,5% prema 1954. godini, odnosno za 8,7% po stanovniku. Porastu društvenog proizvoda u 1955. godini najviše su doprinijeli industrijska proizvodnja, poljoprivreda i razvoj saobraćaja.

2) Industrijska proizvodnja porasla je za 16% u odnosu na 1954 godinu. Porast u 1955. godini pokazuju sve grane bez izuzetka. U granama bazične industrije porast potječe od novih kapaciteta kao i proširenja proizvodnje u postojećim kapacitetima. U granama prerađivačke industrije veći porast proizvodnje bio je omogućen uvozom sirovina kao i boljim korištenjem domaćih sirovinskih izvora. Proizvodnja potrošne robe porasla je za 12%.

Razvitak industrijske proizvodnje po granama je slijedeći:

	1955. / 1954.
Proizvodnja električne energije	126
Proizvodnja i prerada ugljena	115
Proizvodnja i prerada nafte	113
Crna metalurgija	131
Metalurgija obojenih metala*)	120
Proizvodnja nemetala	115
Metaloprerađivačka industrija	116
Brodogradnja	108
Elektroindustrija	128
Kemijska industrija	133
Industrija građevinskog materijala	108
Drvna industrija	109
Industrija papira	123
Tekstilna industrija*)	113
Industrija kože i obuće*)	120
Industrija gume*)	102
Prehrambena industrija*)	105
Grafička industrija	116
Industrija duhana	105
Filmska industrija	145
Ukupno industrija	116

Pozitivno djelovanje na razvoj industrijske proizvodnje imalo je potpunije korištenje amortizacionih fondova i nešto poboljšana, ma da još uvijek nezadovoljavajuća energetska situacija. U 1955. godini više je došla do izražaja međusobna kooperacija domaćih poduzeća, u kojoj su učestvovala i poduzeća vojne industrije. Nasuprot ovakvom kretanju proizvodnje ne može se ocijeniti kao povoljno kretanje zaposlenosti iako je ono bilo više usklađeno sa porastom industrijske proizvodnje nego u 1954. godini: porastu industrijske proizvodnje od 16%, odgovarao je porast novozaposlene radne snage u industriji od 13%.

3) Vrijednost ostvarene poljoprivredne proizvodnje bila je u protekloj godini uglavnom ravna proizvodnji 1953. koja se odlikovala povoljnijim atmosferskim uvjetima nego 1955. Razvoj poljoprivredne proizvodnje u 1955. godini ne može se očigledno pripisati samo atmosferskim prilikama. Odgovarajućeg udjela imale su u tome i mjere koje se zadnjih godina

*) Obračunato u Saveznom zavodu za privredno planiranje na temelju naturalnih pokazatelja uz primjenu proširene nomenklature ponderacionih faktora Saveznog zavoda za statistiku i evidenciju.

*) Obračunato u Saveznom zavodu za privredno planiranje na temelju naturalnih pokazatelja uz primjenu proširene nomenklature ponderacionih faktora Saveznog zavoda za statistiku i evidenciju.

poduzimaju za brže unapređenje poljoprivrede, kao i veća društvena ulaganja.

Od mjera znatan utjecaj imala je povećana upotreba umjetnih gnojiva koja je porasla od 284.000 tona u 1954. na približno 420.000 tona u 1955. ili za 48%. Povećana je proizvodnja i upotreba kvalitetnog sjemena pšenice i hibridnog kukuruza, kao i potrošnja sredstava za zaštitu bilja i stoke. Organizacija borbe protiv biljnih i naročito stočnih bolesti bila je znatno bolja i efikasnija. Formiranje fondova za unapređenje poljoprivrede i veća ulaganja omogućila su potpuniji rad na unapređenju stočarstva, na organiziranju mreže demonstracionih ogleda, opremanju poljoprivrednih službi i raznih poljoprivrednih institucija i sl. Pri svemu tome treba konstatirati da je dosadašnji razvoj poljoprivredne, a naročito ratarske proizvodnje, nedovoljan s obzirom na porast stanovništva i dosta brzo povećanje stočnog fonda u zadnjim godinama.

4) U oblasti saobraćaja postignut je znatno veći opseg saobraćajnih usluga nego prethodnih godina. Ovo povećanje karakteristično je za sve grane saobraćaja. Dok je prosječni godišnji porast saobraćaja od 1953. do 1955. godine bio 12%, u 1955. godini taj porast iznosi 15% prema 1954. godini. Savlađivanje ovakvog opsega saobraćajnih usluga pokazuje da dosadašnja investiciona ulaganja za saniranje, rekonstrukciju i proširenje saobraćajnih kapaciteta, iako postepeno, daju već rezultate.

5) Realni opseg investicija bio je za oko 3% veći nego prethodne godine. U skladu s tim opseg ukupne građevinske djelatnosti porastao je također za 3%. Postepene promjene u strukturi investicija ogledaju se u izvjesnom daljnjem povećanju ulaganja u poljoprivredu, saobraćaj i stambenu izgradnju, uz relativno opadanje udjela industrijskih investicija. Korištenje amortizacionih sredstava poraslo je za 24 milijarde dinara u poređenju sa prethodnom godinom i omogućilo je bolje održavanje postojećih kapaciteta u privredi.

6) Kod ovakvog kretanja proizvodnje i investicione djelatnosti ukupan priliv novozaposlenih u privredi iznosio je 179.000, a u administraciji oko 15.000, tako da je ukupan broj novozaposlenih osoba bio za oko 194.000 veći od prosjeka prethodne godine.

2.

1) Razvoj tržišta u 1955. godini stajao je uglavnom pod utjecajem istih onih faktora koji su i u prijašnjim godinama opredjeljivali osnovna zbivanja na njemu. Novčani volumen investicija se prema prethodnoj godini dalje povećao za nešto preko 20 milijardi dinara i dostigao iznos od 420 milijardi; rashodi budžeta porasli su za daljnjih 7%, a prihodi stanovništva za 97 milijardi ili 17%. Ukupna kupovna snaga povećala se za oko 12%, dok realno povećanje društvenog proizvoda iznosi nešto preko 10%. Takvi odnosi između robnih i kupovnih fondova došli su oštrije do izražaja u prvom dijelu godine, dok se u drugoj polovini godine tržište počelo smirivati.

Porast novčanih prihoda stanovništva bio je posljedica dvaju osnovnih momenata: a) znatnog povećanja zaposlene radne snage u proizvodnji i investicione djelatnosti usljed čega je vrlo osjetno porastao ukupni platni fond (za oko 50 milijardi dinara) i b) daljnjeg povećanja cijena poljoprivrednih proizvoda, iz čega su pretežnim dijelom proistekli veći prihodi poljoprivrednih poizvođača (ovi prihodi porasli su za 18 milijardi dinara ili 13%). Mjere za regulisanje novčane tražnje na ovom području bile su nedovoljne, naročito što se tiče prihoda sela. Naplata poreza znatno je zaostajala za porastom novčanih dohodaka i bila svega za 1 milijardu dinara veća nego prethodne godine.

2) Pod učinkom takvih robno-novčanih odnosa i u 1955. godini došlo je do znatnijeg porasta cijena. Cjene na veliko kako industrijskih tako i poljoprivrednih proizvoda porasle su između prosinca 1954. i prosinca 1955. za 6%, dok su cijene na malo zabilježile porast od 10%, u čemu su cijene industrijskih proizvoda porasle za 8%, a cijene poljoprivrednih proizvoda za 15%.

3) Naprijed navedeni faktori utjecali su u 1955. godini naročito na slijedeća tri važna područja privrede: a) Izazivali su prije svega nepravodobno završavanje objekata osnovne investicione izgradnje dok su se na drugoj strani mimo planskih proporcija formirala znatno veća sredstva kod lokalnih organa i poduzeća za nove investicije; b) Proširivanje investicione djelatnosti, povezano sa angažiranjem nove radne snage, remetilo je odnose u potrošnji između sela i grada. Iako je ukupna osobna potrošnja realno porasla u 1955. godini za oko 7% ovaj porast je koristilo selo, zahvaljujući dopunskim zaradama u gradu i realizaciji većih cijena; c) Razvoj unutrašnje tražnje spriječio je osjetnije povećanje izvoza. Povećanje izvoza bilo je znatno manje nego što se moglo očekivati na bazi ostvarenog povećanja ukupne proizvodnje.

3.

1) Tokom godine je, osim mjera koje je već društveni plan predvidio, donesen niz dopunskih mjera i akata, sa svrhom da ograniče novčanu tražnju i dalje napredovanje cijena sređivanjem odnosa na pojedinim sektorima potrošnje. U red ovih mjera treba spomenuti: obavezno polaganje depozita kod poduzimanja investicija, polaganje realnih garantnih iznosa, odgađanje trošenja fondova poduzeća do časa odobravanja završnih računa, izvjesno pooštravanje poreza na promet i t. d. Ove mjere išle su za tim da ograniče novčana sredstva za investicije, pošto je ova tražnja bila naročito intenzivna u prvim mjesecima godine. Mjere na području reguliranja prihoda stanovništva bile su, međutim, znatno manje po opsegu i značaju.

2) Opseg kratkoročnog kredita blaže je napredovao nego prethodne godine. Dok je industrijska proizvodnja u 1955. godini porasla za 16%, uz istovremeno povećanje zaliha u industriji i trgovini, dotle se opseg odobrenih kratkoročnih kredita povećao za oko 10%. Iskorišteni krediti porasli su međutim za oko 15%.

3) Efekat navedenih mjera počeo se potpunije osjećati u zadnjem tromjesečju godine. Kao dvije najvažnije njihove posljedice treba istaći: skorašnju pojavu smirivanja cijena i formiranje obrtnih zaliha sirovina i gotovih proizvoda.

U zadnjim mjesecima godine došlo je do smirivanja cijena. To je vidljivo kako kod cijena indu-

strijske robe tako i cijena poljoprivrednih proizvoda. U studenom i prosincu 1955. mirovao je indeks cijena na veliko ovih proizvoda. Ovo stanje ostalo je neizmijenjeno i u siječnju 1956.

Restrikcija kupovne tražnje omogućila je izvjesno poboljšanje obrtnih zaliha sirovina i gotove robe prema stanju koncem 1954. I pored toga, postojeće obrtne zalihe ostale su nedovoljne. One su u svim prethodnim godinama znatno sporije rasle od proizvodnje i prometa. Naročito se ističu nedovoljne zalihe hrane, gotove robe za osobnu potrošnju i gotovo svih osnovnih uvoznih sirovina.

U skladu sa izvršenim restrikcijama potrošnje smanjen je opticaj gotovog novca. Novčani opticaj u prosincu 1955. bio je nešto niži od nivoa u istom mjesecu prethodne godine. Tendencija opadanja novčanog opticaja produžena je i u siječnju 1956.

4.

1) Na području razmjene sa inozemstvom karakterističan je u 1955. godini brži tempo porasta tekućih deviznih rashoda od tempa porasta vlastitih deviznih prihoda. Dok su vlastita devizna sredstva porasla za 11%, a u tome izvozni prihodi za oko 7%, dotle su tekući devizni rashodi povećani za 23%. Otuda se deficit tekuće platne bilance (bez uvoza opreme i uvoza za rezerve) povećao od 13,4 milijardi u 1954. godini na 26,5 milijardi dinara u 1955. godini, a ukupni deficit od 35 na 57 milijardi. Razlozi za ovu pojavu nalaze se na jednoj strani u nedovoljnom porastu izvoza, a na drugoj u znatnijem povećanju ukupnog uvoza.

2) Nesređeno tržište ometalo je napore ka osjetnijem povećanju izvoza. Porast industrijskog izvoza bio je znatno manji od porasta opsega industrijske proizvodnje. Izvoz tradicionalnih industrijskih proizvoda postepeno se smanjuje, a za nove proizvode koje daje novoizgrađena industrija potrebno je izvjesno vrijeme da bi se potpunije afirmirali na inozemnom tržištu. Znatno povećanje unutrašnje tražnje također je bitnije utjecalo na razvoj izvoza, smanjujući robne viškove za razmjenu sa inozemstvom. U nedovoljnom povećanju izvoza odrazuje se i relativno sporo napredovanje poljoprivredne proizvodnje. Uslijed toga su izvozne količine poljoprivrednih proizvoda ostale uglavnom nepromijenjene u 1955. godini.

3) Nedovoljna poljoprivredna proizvodnja ima još većeg utjecaja na sam uvoz. Ukupni uvoz je pretežnim dijelom povećan zbog uvoza hrane, koji je u 1955. godini za blizu 11 milijardi dinara veći nego prethodne godine. Time je uglavnom prouzrokovano i znatnije povećanje deficita u tekućoj razmjeni sa inozemstvom. U isto vrijeme povećao se i uvoz za reprodukciju i tekuće održavanje.

5.

Opći pregled razvitka privrede u 1955. godini pokazuje da je u svim privrednim oblastima i djelatnostima ostvaren daljnji i znatni uspon. U tome se naročito ističe brzi napredak industrijske proizvodnje, koja je u ovoj godini dostigla dosada najveću stopu godišnjeg porasta. Ali i u 1955. godini došle su do izražaja one neusklađenosti u našoj privredi koje su u prijašnjim godinama pratile razvoj proizvodnje i tržišta. Manifestirale su se prije svega u nestabilnom kretanju cijena i neravnomjernom razvoju pojedinih oblika potrošnje, u nerazmjernom porastu potrošnje na selu i povećanom deficitu platne bilance. Međutim, zahvaljujući opsežnijim mjerama koje su u međuvremenu poduzete, konac godine doveo je do izvjesnog smirivanja tržišta i normaliziranja ponude i tražnje

II. OSNOVNI ZADACI I CILJEVI PRIVREDNOG RAZVOJA U 1956. GODINI

Razvoj privrede u 1956. godini karakterizirat će slijedeći osnovni momenti:

1. Uspon industrijske proizvodnje nastavit će se i u 1956. godini. On će biti omogućen puštanjem u pogon novih kapaciteta, potpunijim korištenjem domaćih sirovinskih izvora, a naročito onih u poljoprivredi poslije jedne rodne godine, odgovarajućim uvozom sirovina i drugog reprodukcionog materijala. U ukupnom povećanju industrijske proizvodnje znatnije će porasti proizvodnja robe za osobnu potrošnju, zahvaljujući boljem korištenju i održavanju kapaciteta prerađivačke industrije.

Rezultati dosadašnjih ulaganja i povećanje ovih ulaganja u 1956. godini, šira upotreba agrotehničkih mjera, ustanova fondova namijenjenih neposrednom i posrednom unapređenju poljoprivredne proizvodnje, proširenje i poboljšanje stručnih službi za pomoć poljoprivredi kao i jačanje poljoprivrednih organizacija i povećana aktivnost zadruga, doprinijet će da opseg poljoprivredne proizvodnje, uz normalne atmosferske uvjete, bude na većem nivou od prosječne proizvodnje u zadnje tri godine. S obzirom na to društveni plan računa sa proizvodnjom koja će biti na nivou 1953. odnosno 1955. godine.

2. Na području vanjske trgovine ističu se dva momenta: povećanje izvoza i znatan uvoz hrane, uz povećani uvoz gotove robe za osobnu potrošnju. Povećanje izvoza predstavlja važan preduvjet za razvoj privrede u 1956. godini. Njime treba, između ostalog, da bude pokriven uvoz sirovina i reprodukcionog materijala radi uspješnog razvoja industrije. Bazu povećanog izvoza predstavljat će znatan porast industrijske proizvodnje i mjere ograničavanja unutrašnje potrošnje (investicione i općedruštvene potrošnje). Uvoz hrane i gotove industrijske robe omogućuje potpunije bilanciranje unutrašnjih potreba i predstavlja jednu od važnih mjera sređivanja tržišta. I pored povećanja izvoza deficit platne bilance ostat će i u 1956. godini znatan zbog opsežnog uvoza hrane.

3. Sredstva za ukupne investicije predviđaju se na znatno nižem nivou nego u prethodnoj godini. Naročito se osjetnije smanjuju sredstva za investicije u industriji. Smanjivanje ovih sredstava nameće potrebu produžavanja roka izgradnje nekih objekata čije odgađanje u manjoj mjeri pogađa osnovne bilance. Primjena rekonstrukcija i racionalizacija, naročito u proizvodnji za izvoz i u oblasti prerađivačke industrije, oslonit će se dijelom na korištenje inozemnih kredita. Time će biti u izvjesnoj mjeri omogućena promjena strukture industrijskih investicija.

Radi konsolidiranja prilika u privredi u 1956. godini usporit će se porast budžetske potrošnje. Budžetski izdaci bit će nešto veći nego prethodne godine.

4. Opseg zaposlenosti ostat će uglavnom nepromijenjen i pri višem nivou proizvodnje i prometa zbog smanjenja investicija i mogućnosti racionalnijeg korištenja postojeće radne snage u privredi. Novi kapaciteti moći će radnu snagu koristiti uglavnom ne povećavajući opći nivo zaposlenosti.

5. Osobna potrošnja na selu dovest će se više u sklad sa porastom proizvodnje i realnog dohotka u poljoprivredi. Povećani prihodi sela usmjerit će se jednim dijelom na ulaganja u poljoprivrednu proizvodnju. Za ove svrhe stajat će na raspolaganju selu veće količine investicione robe i sredstava za reprodukciju. Poreznim oblicima jedan dio prihoda bit će direktno kanaliziran na ulaganja za razvoj poljoprivrede i seoske privrede uopće.

6. Raspodjela društvenog proizvoda i nacionalnog dohotka omogućit će povećanje obrtnih zaliha u privredi. Povećat će se kako obrtne zalihe gotove robe za osobnu potrošnju, tako i opreme i drugih proizvoda za reprodukcionu potrošnju. Stvorit će se i početna devizna obrtna rezerva sa svrhom da pomogne unapređenju izvoza, odnosno izravnanju neravnomjerne dinamike pritjecanja i otjecanja deviznih sredstava.

7. Navedeni momenti činit će osnovnu karakteristiku privrednog razvoja u 1956. godini. Oni su upravljeni na daljnje proširivanje materijalne baze tržišta (povećanje proizvodnje, uvoza hrane i gotove robe i t. d.), odnosno na čvršće reguliranje unutrašnje potrošnje, naročito na području investicione, budžetske i seoske potrošnje. Iz toga treba proisteći potpunije usklađivanje osnovnih odnosa u raspodjeli nacionalnog dohotka, smirivanje tržišta i postepena stabilizacija privrednih prilika. To čini suštinu i bitni zadatak privredne politike u 1956. godini.

8. Smirivanje tržišta i ostale prije navedene mjere osigurat će učvršćenje životnog standarda gradskog stanovništva, posebno radnika i službenika u gradovima i industrijskim naseljima, sa tendencijom postepenog poboljšanja tokom godine. To predstavlja drugi osnovni cilj ekonomske politike u tekućoj godini.

9. U 1956. godini provest će se u život izvjesne novine u privrednom sistemu u pravcu svrsishodnijeg reguliranja raspodjele dobiti poduzeća. Ove promjene u sistemu treba da podrže uravnotežavanje robno-novčanih odnosa u skladu sa općim kursom ka stabilizaciji tržišta.

GLAVA I.

UKUPNI DRUŠTVENI PROIZVOD

Porast opće privredne aktivnosti omogućit će daljnje realno povećanje ukupnog društvenog proizvoda u 1956. godini. Predviđa se da će kretanje društvenog proizvoda, izraženo u istim cijenama, odnosno u indeksima realnog opsega biti slijedeće:

	1953.	1954.	1955.	1956.	1956. / 1955.
Ukupni društveni proizvod	100,0	103,1	114,0	118,8	104,3
Društveni proizvod po stanovniku	100,0	101,5	110,2	113,1	102,5

Povećanje ukupnog društvenog proizvoda proizlazi najpretežnijim dijelom iz porasta industrijske proizvodnje, zatim veće aktivnosti saobraćaja, trgovine i zanatstva. Opseg građevinarstva opast će zbog smanjivanja investicione djelatnosti, dok se za poljoprivrednu proizvodnju očekuje da će biti uglavnom na nivou 1955. godine. Kao rezultat takvih predviđanja javlja se porast ukupnog društvenog proizvoda. Porast društvenog proizvoda bit će u 1956. godini za oko 2,5% iznad porasta stanovništva.

Uspješno korištenje znatnih unutrašnjih rezervi u privredi moglo bi porast društvenog proizvoda učiniti i većim od ovih predviđanja. Zbog toga napori za povećanje produktivnosti rada dobivaju mnogo u značaju baš u 1956. godini. Potrebe stabilizacije privrede zahtijevaju šire aktiviranje postojećih rezervi radi ostvarenja što većeg nivoa nacionalne proizvodnje.

GLAVA II.

INDUSTRIJA

1.

Razvitak industrijske proizvodnje u 1956. godini zasniva se na novim kapacitetima koji će sa radom početi u ovoj godini, zatim na potpunijem korištenju proizvodnih mogućnosti u ekstraktivnoj industriji, na većem i boljem korištenju domaćih sirovina i polufabrikata iz unutrašnje kooperacije, na bržem razvoju prerađivačke industrije, pri čemu se u cijeloj industriji računa sa racionalnijom upotrebom električne energije i goriva.

Na unapređenje industrijske proizvodnje posebno će djelovati slijedeći momenti:

a) korištenje amortizacionih sredstava za redovno održavanje kapaciteta, zatim primjena manjih rekonstrukcija i racionalizacija sa brzim proizvodnim efektom uz djelomično korištenje inozemnih kredita za nabavu opreme koja se ne proizvodi u zemlji; proces rekonstrukcija bit će potpomognut i većom orijentacijom domaće mašinske industrije na proizvodnju opreme i strojeva koje omogućuju rekonstrukcije i racionalizacije;

b) proširenje stupnja kooperacije i koprodukcije industrijskih poduzeća, računajući ovdje i poduzeća vojne industrije, sa svrhom osvajanja nove proizvodnje i povećanja proizvodnje potrošnih dobara;

c) smirivanje tržišta djelovat će postepeno u pravcu veće štednje, ekonomičnije organizacije i boljeg snalaženja poduzeća na tržištu;

d) elastičnije nagrađivanje omogućit će da se pojedinačni napori u pravcu povećanja produktivnosti rada, racionalnije organizacije i dr. bolje i adekvatnije nagrade;

e) stabiliziranje uvjeta za nabavu uvoznih sirovina djelovat će također povoljno na razvoj industrijske proizvodnje, kao i povećani uvoz sirovina za prerađivačku industriju.

Za razvoj industrijske proizvodnje bit će od značaja povećanje sredstava za stručno obrazovanje kadrova u privredi. U tu svrhu stajat će fondu za unapređenje kadrova veća sredstva na raspolaganju nego prethodne godine.

2.

Polazeći od postignutih rezultata u prethodnim godinama i analize mogućnosti proizvodnje, izvoza i uvoza i općeg stanja platne bilance, predviđa se opći porast industrijske proizvodnje u 1956. godini za 10% prema postignutoj proizvodnji u 1955. godini. Blaži porast industrijske proizvodnje prema prethodnim dvjema godinama rezultat je ograničenih mogućnosti uvoza reprodukcionog materijala, a dijelom i potrebe da se postignu izvjesne promjene u strukturi proizvodnje i potrošnje u ovoj godini.

Predviđa se slijedeće povećanje opsega proizvodnje:

	Indeksi ukupne industrijske proizvodnje				
	1952.	1953.	1954.	1955.	1956.
Bazni indeksi	100	111	126	147	161
Lančani indeksi	100	111	114	116	110

3.

Na bazi prikazanog porasta industrijske proizvodnje može se očekivati slijedeći porast opsega industrijske proizvodnje po granama:

	Indeksi fizičkog opsega industrijske proizvodnje		
	1955. 1954.	1956. 1954.	1956. 1955.
Proizvodnja električne energije	126	148	118
Proizvodnja i prerada ugljena	115	122	106
Proizvodnja i prerada nafte	113	132	117
Crna metalurgija	131	158	121
Metalurgija obojenih metala*)	120	132	110
Proizvodnja nemetala	115	138	120
Metalopreradivačka industrija	116	116	100
Brodogradnja	108	108	100
Elektroindustrija	128	156	122
Kemijska industrija	133	159	119
Industrija građevin. materijala	108	115	107
Drvna industrija	109	116	106
Industrija papira	123	162	132
Tekstilna industrija*)	113	123	109
Industrija kože i obuće*)	120	126	105
Industrija gume*)	102	110	108
Prehrambena industrija	106	116	111
Grafička industrija	116	116	100
Industrija duhana	105	112	107
Filmska industrija	145	182	125
Ukupno industrija:	116	127	110

Za razliku od 1955. predviđa se u 1956. godini nepromijenjen opseg proizvodnje metalopreradivačke industrije povezano sa smanjivanjem volumena investicija u industriji. Preorijentacijom jednog dijela kapaciteta na veću proizvodnju za izvoz i proizvodnju predmeta osobne potrošnje može ova industrija ostvariti veću proizvodnju od predviđene. To će istovremeno stvoriti mogućnost i za povećanje proizvodnje u crnoj metalurgiji. Proizvodnja brodogradnje predviđa se također na nivou 1955. godine zbog ograničenja uvoza koje nameće platna bilanca. Proširenjem izvoza može i brodogradnja povećati proizvodnju, s obzirom da se ova proizvodnja već afirmira na inozemnom tržištu.

Energetska bilanca i pored porasta proizvodnje u svim energetskim granama ostat će u 1956. godini napregnuta. To nameće potrebu racionalnije upotrebe goriva i električne energije.

Uvoz sirovina i drugog reprodukcionog materijala za industriju povećava se u manjem omjeru nego ukupna industrijska proizvodnja zbog potpunijeg zadovoljenja unutrašnjih potreba domaćom proizvodnjom.

4.

U strukturi industrijske proizvodnje predviđaju se u 1956. godini izvjesna pomicanja na bazi promjena koje će nastati u raspodjeli nacionalnog dohotka i strukturi investicija. Ta se pomicanja vide iz slijedećeg pregleda koji prikazuje indeksno strukturu proizvodnje po osnovnim kategorijama namjene:

	Indeksi industrijske proizvodnje po kategorijama namjene		
	1955. 1954.	1956. 1954.	1956. 1955.
Ukupna industrijska proizvodnja	116	127	110
U tome:			
Proizvodnja za osobnu potrošnju	110	121	110
Proizvodnja opreme i drugog investicionog materijala	112	117	104
Proizvodnja reprodukcionog materijala	120	134	112

Strukturu proizvodnje karakterizirat će daljnji značajan porast proizvodnje predmeta za osobnu potrošnju i manji porast proizvodnje opreme i ostalog investicionog materijala. U oblasti proizvodnje potrošnih dobara očekuje se proširenje asortimana, naročito u proizvodnji metalopreradivačke industrije i elektroindustrije. U mašinskoj industriji predviđa se povećanje proizvodnje opreme za rekonstrukciju kapaciteta preradivačke industrije, zatim strojeva i oruđa za poljoprivredu, kao i proizvodnje saobraćajnih sredstava, na račun opreme za dosadašnju osnovnu investicionu izgradnju. Proizvodnja reprodukcionog i ostalog materijala koja nije obuhvaćena u gornjem pregledu bit će nešto veća od ukupnog porasta industrijske proizvodnje.

5.

U 1956. godini računa se sa puštanjem u pogon slijedećih važnijih kapaciteta: 200 MW*) generatorske snage za proizvodnju električne energije; 155.000 tona koksa na bazi uvoznog ugljena; 330.000 tona prerade sirove nafte; 100.000 tona čelika; 247.000 tona valjanih proizvoda crne metalurgije; 12.000 tona elektrolitnog cinka; 8.200 tona valjanih proizvoda aluminija; 270.000 tona cementa; 20.000 tona silika-proizvoda:

*) Obračunato u Saveznom zavodu za privredno planiranje na temelju naturalnih pokazatelja uz primjenu proširene nomenklature ponderacionih faktora SZSE. Indeksi zaokruženi na cijele brojeve.

*) Samo centrale općeg energetskog sistema.

4.000 tona termo-izolacione opeke; 50.000 tona sumporne kiseline; 24 milijuna m² pamučnih i cel-tkanina; 3 milijuna m² vunenih tkanina; 1,8 milijuna m² svilenih tkanina. Pošto će ovi kapaciteti biti pušteni u pogon tokom 1956., to se u društvenom planu samo djelomično računa sa njihovom proizvodnjom.

Boljim ekonomisanjem i racionalnijom organizacijom rada broj novozaposlenih osoba u industriji treba mnogo manje porasti u poređenju sa porastom proizvodnje.

GLAVA III.

POLJOPRIVREDA

1.

Daljnjem razvoju poljoprivredne proizvodnje u 1956. godini doprinijet će:

a) šira i mnogostranija primjena agrotehničkih mjera;

b) proširenje mjera za unapređenje stočarstva;

c) izvjesno povećanje opsega i potpunije usmjeravanje ulaganja u poljoprivredu;

d) poboljšanje organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda; povećanje raspoloživih količina proizvoda za investicione potrebe sela;

e) šira i sistematskija organizacija provođenja mjera za unapređenje poljoprivrede uz daljnje jačanje stručnih poljoprivrednih službi.

Razvoj poljoprivredne proizvodnje vršit će se kroz daljnje razvijanje i jačanje socijalističkih odnosa na selu koji treba da postanu putem povećane aktivnosti i daljnjeg razvoja zadružnih organizacija i poljoprivrednih dobara u još većoj mjeri odlučujući faktor unapređenja poljoprivrede.

2.

Šira primjena agrotehničkih mjera osigurat će se većom proizvodnjom i uvozom umjetnih gnojiva, zatim većom proizvodnjom kvalitetnog sjemena, sredstava za zaštitu bilja i stoke, sredstava i oruđa za rad u poljoprivredi, i t. d.

Potrošnja umjetnih gnojiva na bazi domaće proizvodnje i uvoza predviđa se da će iznositi u odnosu na prethodne godine (u tonama):

	1953.	1954. (procjena)	1955. (predviđanja)	1956.
dušična gnojiva	41.200	105.400	145.000	220.000
fosforna gnojiva	44.200	144.100	225.000	300.000
kalijeva gnojiva	22.600	33.700	50.000	65.000
ukupno:	108.000	283.200	420.000	585.000
po ha poljopr. površine kg	7,5	19,5	29,0	40,0

Za povećanje proizvodnje potrebno je iskoristiti postignute rezultate i još dalje povećati proizvodnju kvalitetnog sjemena kao i raspoložive količine sredstava za zaštitu bilja iz domaće proizvodnje i uvoza.

Za bolje snabdijevanje poljoprivrede oruđima za rad i mehanizacijom predviđen je u 1956. godini porast ove proizvodnje za oko 12%. Broj traktora iz domaće proizvodnje povećat će se na 2.100 komada, a na bazi inozemnih kredita treba da se uveze također veći broj traktora i drugih poljoprivrednih strojeva. Podizanjem najnužnijeg broja remontnih radionica i mašinskih servisa treba poboljšati organizaciju upotrebe i održavanja postojeće poljoprivredne mehanizacije. Za te svrhe treba osigurati odgovarajuće kredite.

Zbog veće količine raspoloživih sredstava za poljoprivrednu proizvodnju predviđa se povećanje visine regresa od 13,6 milijardi, koliko je bilo odobreno u 1955. godini, na 17,3 milijardi dinara.

3.

Razvoj stočarstva bit će podstaknut daljnjim proširenjem mjera za njegovo unapređenje. Sredstvima fondova za unapređenje poljoprivrede treba da se prije svega proširi matično knjigovodstvo i selekcija stoke, efikasnije suzbijanje i lokaliziranje stočnih bolesti i zaraza, umjetno osjemenjivanje, merinizacija, i proizvodnja i nabava kvalitetne priplodne stoke.

Mjere za poboljšanje krmne baze upravljene su na povećanje sadašnje niske produktivnosti stoke. U tu svrhu pored ostalog sredstvima lokalnih fondova treba pristupiti melioraciji seoskih i planinskih pašnjaka. Produženjem zabrane izvoza koncentrata ostat će u zemlji raspoloživa kvalitetna stočna hrana.

4.

Za daljnji razvoj poljoprivredne proizvodnje predviđa se povećanje investicionih ulaganja iz kreditnih fondova, amortizacije i vlastitih sredstava poljoprivrednih organizacija. Opseg ovih ulaganja iznosit će u 1956. godini ukupno 26.000 milijuna dinara, što znači porast od oko 19% prema ocjeni izvršenja investicija u 1955. godini.

Iz kreditnih fondova financirat će se investicije u mehanizaciju, melioracije, ekonomske objekte i objekte za preradu i čuvanje poljoprivrednih proizvoda i dr.

Sredstva Općeg investicionog fonda za ove svrhe iznosit će u 1956. godini 15.800 milijuna dinara prema 13.000 milijuna dinara, koliko se procjenjuje izvršenje u 1955. godini, što predstavlja povećanje od 2.800 milijuna dinara ili 20%. Iz Općeg investicionog fonda osigurat će se sredstva za nastavljanje već započetih radova, u čemu melioracioni radovi zauzimaju najvažnije mjesto. S obzirom da će ulaganja po prijašnjim obavezama angažirati veći dio sredstava ovog fonda (oko 9.500 milijuna dinara), iz preostalog dijela osigurat će se razmjerno manja sredstva za nove investicije, i to: za nabavu mehanizacije, rekonstrukciju i obnovu sistema za odvodnjavanje, izgradnju remontnih radionica, sušara za kukuruz i t. d.

Sredstva lokalnih kreditnih fondova za poljoprivredu znatnije su povećana i iznosit će ukupno oko 5.700 milijuna dinara prema oko 2.500 milijuna dinara u 1955. godini. Ovi fondovi formirat će se iz dijela poreza na dohodak i zemljarine. Sredstvima fondova treba osigurati ulaganja u jeftinije investicije sa brzim efektom na proizvodnju, kao što su: razne dodatne investicije u manje rekonstrukcije kod poljoprivrednih organizacija, manje lokalne melioracije, manji objekti za preradu, podizanje voćnjaka i vinograda i sl. U okviru određene investicione politike ovi fondovi moći će putem participacije efikasno utjecati i na usmjeravanje vlastitih sredstava poljoprivrednih organizacija.

Iz budžetskih fondova financirat će se opće mjere i akcije za unapređenje poljoprivredne proizvodnje. Predviđa se da će sredstva ovih fondova u 1956. godini iznositi oko 8.000 milijuna dinara, prema oko 5.400 milijuna dinara koliko je bilo raspoloživo u 1955. godini.

Sredstvima saveznog fonda za unapređenje poljoprivrede financirat će se prije svega proizvodnja i selekcija kvalitetnog sjemena žitarica i industrijskog bilja, selekcija stoke, merinizacija ovaca, dalje važniji naučno-istraživački radovi, specijalizacija kadrova i dr. Republički i kotarski fondovi upotrebljavat će se prije svega za izvođenje širih akcija protiv biljnih i stočnih bolesti i štetočinja, za provođenje umjetnog osjemenjivanja, proizvodnju kvalitetnog sadnog, priplodnog i izvjesnog sjemenskog materijala, organiziranje demonstracionih ogleda i sl. Sredstva republičkih i kotarskih fondova služit će dobrim dijelom i za izgradnju i opremanje raznih poljoprivrednih službi.

Ciljevima unapređenja poljoprivrede služit će također i direktna i indirektna ulaganja iz općinskih

investicionih fondova. Iz ovih fondova ulagat će se u manje lokalne melioracije, uređenje pojila, podizanje i osposobljavanje poljoprivrednih službi, uređenje livada i pašnjaka i sl. kao i u druge svrhe koje će posredno imati efekat na poljoprivrednu proizvodnju.

Za radove na regulaciji i obrani od poplava na Dunavu, Savi, Tisi, Dravi i Muri, koji će se financirati iz sredstava saveznog fonda voda, predviđen je iznos od 1.500 milijuna dinara. Za financiranje uređenja bujica i radova na regulaciji i obrani od poplava na drugim rijekama osnovat će se posebni fondovi voda.

6.

Među mjerama za sređivanje tržišta poljoprivrednih proizvoda važno mjesto zauzet će postepeno preuzimanje otkupa poljoprivrednih proizvoda od strane zadruga, zatim organizacija kvantaških trgova i slično. Sređivanju tržišta doprinosit će i postepena izgradnja sekundarnih puteva koja će se vršiti iz općinskih fondova za puteve i samodoprinosa, kao i bolja opremljenost ovog prometa transportnim sredstvima.

U 1956. godini može se očekivati daljnje poboljšanje uvjeta u razmjeni sa selom na bazi većih robnih fondova namijenjenih njegovim potrebama. Predviđenom proizvodnjom građevinskog materijala i sužavanjem građevinske djelatnosti bit će osigurane znatnije količine proizvoda važnih u seoskoj potrošnji.

7.

Provođenje predviđenih mjera za unapređenje poljoprivredne proizvodnje treba vršiti putem koordinirane akcije svih faktora koji djeluju u ovoj oblasti, kao što su zadružne organizacije i zadružni savezi, poljoprivredne komore, stručne poljoprivredne službe, udruženja poljoprivrednih dobara i dr.

a) U 1956. godini uložit će se veći napori za osposobljavanje zemljoradničkih zadruga kao faktora unapređenja poljoprivredne proizvodnje i socijalističkog preobražaja sela. Stvorit će se nove mogućnosti formiranja znatnije zadružne akumulacije i većih ulaganja u proširenu reprodukciju.

Iz raspoloživih sredstava zadruge će moći na široj osnovi nego dosada formirati i podizati razne uslužne i proizvodne pogone, proširivati poslove oko selekcije stoke, merinizacije ovaca, melioracije pašnjaka, proizvodnje kvalitetnog sjemena, osnivanja rasadnika i t. d. I ova aktivnost zadruge treba da bude zasnovana sa svrhom jačanja zadružnih fondova. U takvoj ulozi zadruga treba se još u većoj mjeri javljati ne samo kao činilac općeg unapređenja proizvodnje nego i kao faktor jačanja socijalističkih odnosa na selu i društvenih sredstava za proizvodnju.

b) Za uspješno provođenje prije navedenih mjera treba u 1956. godini dalje razvijati razne stručne poljoprivredne službe, naučnog, proizvodnog i uslužnog karaktera. Ove službe treba da ostvare što užu suradnju sa zemljoradničkim zadrugama, poljoprivrednim dobrima i drugim poljoprivrednim organizacijama radi primjene savremenih tehničkih postupaka i mjera u poljoprivrednoj proizvodnji.

c) Proizvodna funkcija poljoprivrednih dobara i seljačkih radnih zadruga u smislu veće tržne proizvodnje bit će u 1956. godini podstaknuta novim načinom raspodjele ukupnog prihoda. U ovoj raspodjeli formiranje platnog fonda čini se isključivo zavisnim od opsega proizvodnje i povećanja produktivnosti rada. U 1956. godini će također poljoprivredna dobra, na bazi ugovaranja, pojačati svoju ulogu u proizvodnji kvalitetnog sjemena, kvalitetne priplodne stoke, sadnog materijala i t. d.

8.

Pod pretpostavkom prosječne godine i na bazi dosadašnjih rezultata i daljeg provođenja u život naprijed navedenih mjera i akcija, očekuje se da će ukupna proizvodnja u 1956. godini biti za 6% veća od ostvarenog prosjeka u periodu 1953/55 i da će se kretati na nivou dostignute proizvodnje u 1955. godini. Ratarska proizvodnja predviđa se na nešto većem nivou nego 1955. uglavnom zbog očekivane veće proizvodnje žitarica (kukuruza, ječma i zobi) do koje treba da dođe na bazi šire primjene agrotehničkih mjera. Međutim, u proizvodnji voćarstva i vinogradarstva očekuju se zbog periodičnosti roda znatno niži prinosi. U stočarstvu predviđa se porast proizvodnje za 7% usljed prirasta svih vrsta stoke zadnjih godina i razmjerno povoljnijih uvjeta ishrane.

9.

Porezna politika prema individualnim poljoprivrednim proizvođačima u 1956. godini sračunata je na to da potpunije utječe na raspodjelu novčanih dohodaka ovih proizvođača. U 1956. godini predviđa se povećanje naplate osnovnog poreza na dohodak na 31 milijardu dinara prema 28,5 milijardi u 1955. godini. U isto vrijeme uvodi se obavezni prirez, sa minimalnom stopom od 3% od porezne osnovice, tako da treba ukupni porez na dohodak u 1956. godini iznositi 36 milijardi dinara.

U 1956. godini treba rasporediti ravnomjernije porezna davanja na pojedine kategorije poljoprivrednih gospodarstava. U tu svrhu postavlja se raspon poreznih stopa, zajedno sa obaveznim prirezom, od 13% do 47% od porezne osnovice, prema rasponu od 9% do 56% u 1955. godini. Na drugoj strani treba u istu svrhu da djeluje uvođenje raznih taksa na imovinu, kao i ovlaštenja narodnim republikama i kotarima da reguliraju stopu obaveznog prireza. Postojeće porezne olakšice ostaju na snazi u 1956. godini.

Ova davanja upotrijebit će se uglavnom za formiranje fondova poljoprivrede, odnosno općinskih investicionih fondova, i treba da posluže prvenstveno daljem razvitku poljoprivredne proizvodnje.

GLAVA IV.

ŠUMARSTVO

1.

U 1956. godini sredstvima Fonda za unapređenje šumarstva i sredstvima šumskih gospodarstava osigurat će se isti opseg radova na pošumljavanju, obnovi, zaštiti, uređivanju i općem unapređenju šuma kao u prethodnoj godini. Iz tih sredstava naročito će se poduzeti slijedeće mjere:

— daljnja izgradnja šumskih komunikacija, naročito u neotvorenim šumama;

— sistematski i širi rad na podizanju topolovih šuma i topolovog drveća izvan šuma, sa svrhom da se u što kraćem vremenu podigne opća proizvodna sposobnost šuma;

— šira i organiziranija aktivnost na unošenju četinara u bukove šume;

— utvrđivanje prirasta šuma i početak šire inventure šumskog fonda po jedinstvenoj metodi, uz organiziranje odgovarajuće službe za to, a u svrhu izrade dugoročne osnove razvoja šumske i drvne privrede.

Šumska gospodarstva će posebno iz svojih prihoda osigurati redovno održavanje šuma, a naročito radove na melioraciji šikara i drugih upropašćenih šuma, njezi, zaštiti i uređivanju šuma.

Sredstva Fonda za unapređenje šumarstva treba usmjeriti na izgradnju šumskih komunikacija, pošumljavanje topolama i druga ekonomska pošumljavanja, na podizanje šumskih zgrada, na prvom mjestu lugarnica. Pri tome se, radi osiguranja plana sječe u 1956. godini i ravnomjernog kretanja šumske eksploatacije idućih godina, moraju iz Fonda za unapređenje šumarstva prvenstveno osigurati sredstva za gradnju šumskih komunikacija.

Predvida se u 1956. godini mogućnost da narodne republike uvedu doprinos individualnih vlasnika šuma Fondu za unapređenje šumarstva, iz koga bi se poduzimale mjere i akcije za unapređenje ovih šuma u obliku davanja sjemenskog i sadnog materijala, pružanja stručne pomoći u njezi i zaštiti i t. d.

2.

Predviđena sječa u šumama općenarodne imovine u visini od 11 milijuna m³ brutto mase u 1956. godini bit će približno na nivou ostvarene sječe u 1955. godini. Pri tome se sječa u odnosu na prethodne godine smanjuje za 28% i to prvenstveno seljačka i sitna lokalna sječa. Brutto masa za potrebe drvne industrije, izvoza i za reprodukcionu potrošnju treba da poraste za oko 2,5%, a netto masa zbog boljeg iskorišćavanja sirovine u eksploataciji šuma za oko 5,5%. Proizvodnja industrijskog i tehničkog drveta povećala bi se na taj način u 1956. godini za oko 500.000 m³ u odnosu na 1955 godinu.

U pogledu strukture šumske proizvodnje bit će karakteristično njeno daljnje pomicanje u korist lišćara. Dok opseg ukupne proizvodnje četinarskog drveta raste neznatno, uglavnom na bazi boljeg korištenja oborene mase, proizvodnja lišćarskih sortimenata porast će za oko 15%, pri čemu naročito trupaca, jamskog i celuloznog drveta, kao ključnih sortimenata šumske proizvodnje lišćara.

U proizvodnji četinarskog drveta doći će do izvjesnog smanjenja proizvodnje četinarskih trupaca i do porasta proizvodnje četinarskog celuloznog drveta za oko 16% radi zadovoljenja sirovinskih potreba novopodignutih tvornica celuloze i papira u Bosni i Sloveniji.

3.

U svrhu osiguranja predviđenog opsega sječa i strukture proizvodnje, narodne republike izvršit će raspored sječa po pojedinim šumsko-privrednim područjima. Potpunijem iskorišćavanju postojećih rezervi i izvršenju predviđene šumske proizvodnje doprinijet će i mogućnost eksploatacije šuma u režiji šumskih gospodarstava, na što će ova gospodarstva biti posebno stimulirana.

Da bi se održao predviđeni raspored sječa po područjima i spriječilo prekomjerno iskorišćavanje sječina, kao i da bi se još više učvrstila služba zaštite šuma od bespravnih sječa, nužno je uvođenje odnosno daljnje jačanje šumarske inspekcijske službe narodnih republika i kotara i lugarske službe, šumskih gospodarstava, kotara i općina.

GLAVA V.

SAOBRAĆAJ

1.

Povećanje opsega saobraćajnih usluga predviđa se u skladu sa porastom proizvodnje i prometa u 1956. godini. Pri tome se očekuje da će predviđene izmjene u strukturi proizvodnje i opsegu i strukturi investicija utjecati na opseg i strukturu transporta.

Geografsko proširenje vanjskotrgovinskih veza djelovat će na daljnje produžavanje prosječnog puta u prijevozima izvozne i uvozne robe i u 1956. godini.

Porast tranzita iz podunavskih zemalja preko naše teritorija i naših luka koji se očitovao u 1955. godini, može se očekivati da će se nastaviti i u 1956. godini.

Na bazi povećanja proizvodnje i robnog prometa i ocjene daljnjeg porasta putničkog transporta, predviđa se slijedeće povećanje fizičkog opsega saobraćaja:

	Indeksi		
	1954. / 1953.	1955. / 1954.	1956. / 1955.
Ukupni saobraćaj	109	118	104
— robni saobraćaj	108	120	104
— putnički saobraćaj	111	115	103
— PTT saobraćaj	107	111	107
U tome:			
— željeznički saobraćaj	109	118	103
— pomorski saobraćaj	102	119	103
— riječni saobraćaj	138	105	108
— zračni saobraćaj	120	143	105
— cestovni saobraćaj	117	119	111

2.

Daljnji razvoj saobraćaja osigurat će se nastavljanjem investicione izgradnje uz izmijenjenu strukturu ulaganja. Investicije u saobraćaju treba usmjeravati u 1956. godini u prvom redu ka neposrednom povećanju prijevozne moći u svim saobraćajnim granama. Struktura investicija mijenja se u pravcu smanjenja novogradnja i građevinskih radova uopće, dok se povećava zamjena, rekonstrukcija i održavanje postojećih sredstava, a naročito opreme.

U svim granama saobraćaja predviđa se daljnje postepeno proširivanje kapaciteta nabavom nove opreme i izgradnjom najnužnijih građevinskih objekata.

Radi boljeg održavanja i zamjene postojećih saobraćajnih sredstava predviđa se puno korištenje amortizacionih fondova u svim saobraćajnim granama, čime se opseg financiranja investicija iz amortizacionih fondova povećava u odnosu na 1954. godinu za 22% a u odnosu na 1955. godinu za 3,5%.

U željezničkom saobraćaju predviđa se popravak 8.000 neispravnih teretnih vagona više nego u 1955. godini, kao i nabava izvjesnog broja novih vagona i lokomotiva iz domaće proizvodnje. Osim toga postoji mogućnost da se na temelju kreditnih aranžmana sa inozemstvom nabavi izvjesna količina teretnih i putničkih vagona, kao i cestovnih vozila.

3.

U 1956. godini očekuje se puštanje u saobraćaj: željezničke pruge Resnik — Vreoci, tri nova prekooceanska broda i jednog od tri velika broda za putnički saobraćaj, kao i nekoliko manjih jedinica sa ukupno 21.840 BRT, i najzad, ultra-kratkotalasnih telefonskih veza na relaciji Beograd — Zagreb.

4.

Za nesmetano obavljanje pomorskog, riječnog i zračnog putničkog saobraćaja predviđa se davanje dotacija iz saveznog fonda regresa poduzećima za putnički saobraćaj u ovim granama u iznosu od 1.655 milijuna dinara.

GLAVA VI.

GRAĐEVINARSTVO

1.

Smanjivanje općeg opsega investicija povući će za sobom sužavanje građevinske djelatnosti u 1956. godini. Predviđa se da će opseg građevinske djelatnosti iznositi:

	1955. / 1954.	1956. / 1954.	1956. / 1955.
U općedruštvenom sektoru	99	83	84
U zadružnoj i individualnoj gradnji	127	170	134
Ukupno:	103	93	91

Smanjivanje građevinske aktivnosti imat će za posljedicu sužavanje broja zaposlenih u ovoj oblasti, naročito sezonske radne snage sa sela. To će omogućiti bolje korištenje i veću koncentraciju građevinske mehanizacije, kao i bolju organizaciju i veću produktivnost rada.

2.

U svrhu intenzivnijeg razvoja građevinarstva i veće efikasnosti građevinske operative predviđaju se za 1956. godinu slijedeće mjere:

a) povećanje mehanizacije nabavom strojeva domaće proizvodnje i iz uvoza prvenstveno za potrebe visokogradnje i građevinskog zanatstva;

b) smanjenje upotrebe građe u građevinskim konstrukcijama postepenim potiskivanjem sadašnjih metoda izgradnje međukatnih i drugih konstrukcija i sukcesivnim uvođenjem modernijih konstrukcija;

c) modernizacija postojećih i razvoj novih kapaciteta i uređaja za proizvodnju, racionalizaciju i preradu raznih industrijskih i drugih otpadaka u svrhu intenzivnije štednje i zamjene drveta;

d) ulaganje sredstava za potpunije snabdijevanje građevinskih poduzeća opremom i inventarom, kao što su željezne skele, nosači i željezne oplate ili oplate od šper-ploča, za intenzivniju štednju građe koja se sada troši u te svrhe;

e) modernizacija proizvodnje cigle ulaganjem sredstava u izgradnju prirodnih i umjetnih sušionica, uređenjem i mehanizacijom unutrašnjeg transporta u ciglarskoj industriji i podizanjem manjih postrojenja za povećanje proizvodnje šuplje cigle.

Proizvodnja materijala za građenje i proizvoda za ugrađivanje, kakva se po opsegu i strukturi očekuje u 1956. godini, treba da olakša prijelaz na modernije metode građenja, osobito u visokogradnji i u oblasti održavanja postojećih objekata.

GLAVA VII.

TRGOVINA I UGOSTITELSTVO

1.

Mjere za reguliranje tržišta koje su donesene u prethodnoj godini provodit će se sa pojačanim intenzitetom i u 1956. godini.

U svrhu efikasnijeg provođenja ovih mjera pojačat će se uloga i organizacija državnih inspekcijskih organa i podstaći šira općedruštvena kontrola nad radom trgovinskih poduzeća i radnja.

2.

U pogledu vanjske trgovine pojačat će se već poduzete mjere za potpuniju specijalizaciju vanjskotrgovinskih poduzeća, uz primjenu strožih uvjeta i kriterija za njihovo poslovanje kao i napori za koordiniranje rada ovih poduzeća na inozemnim tržištima u svrhu otklanjanja štetne međusobne konkurencije. Poboljšat će se također kontrola kvaliteta izvoznih proizvoda efikasnijom organizacijom ove službe i propisivanjem odgovarajućih izvoznih standarda. U ovom pravcu pojačat će se uloga i aktivnost Vanjskotrgovinske i ostalih komora. Razvoju vanjskotrgovinskih poduzeća i efikasnijoj kontroli njihovog rada doprinijet će i novoosnovana Banka za vanjsku trgovinu.

3.

U 1956. godini ugostiteljstvo će se razvijati na istim osnovama na kojima je poslovalo i u prethodnoj godini.

U 1956. godini može se očekivati daljnji razvoj domaćeg i inozemnog turističkog prometa. Osim toga poduzet će se odgovarajuće mjere za šire pružanje raznovrsnijih usluga inozemnim turistima, te se u vezi s tim računa sa većim deviznim prihodima od ovih usluga.

4.

U svrhu racionalnijeg investiranja na području trgovine, ugostiteljstva i turizma predviđaju se posebne mjere za usmjeravanje investicija u pravcu poboljšanja tehničke opremljenosti tržišta poljoprivrednih proizvoda i drugih zaostalih grana trgovine, kao i u pravcu rekonstrukcije i modernizacije ugostiteljskih objekata.

GLAVA VIII.

ZANATSTVO

Napredak industrijske proizvodnje u 1956. godini omogućit će bolje snabdijevanje zanatstva sirovinama i polufabrikatima, što će predstavljati materijalnu bazu daljnjeg povećanja i poboljšanja zanatske proizvodnje.

Narodni odbori bit će u mogućnosti da koriste sredstva kotarskog kreditnog fonda za jačanje naročito društvenog zanatstva na svom području, vodeći računa o onim zanatima koji mogu potpunijom mobilizacijom domaćih izvora sirovina unapređivati proizvodnju predmeta osobne potrošnje i osobnih usluga stanovništvu.

Razvoju zanatstva treba da doprinesu ulaganja u one zanate za čijim se uslugama i proizvodima osjeća naročita potreba, zatim dosljednije nagrađivanje zanatskih radnika po normi, kao i dosljednija primjena institucija paušalnog određivanja i paušalnog plaćanja društvenih obaveza.

GLAVA IX.

PRIVREDNI ODNOSI SA INOZEMSTVOM

1.

Osnovne karakteristike razmjene sa inozemstvom u 1956. godini činit će slijedeći važniji momenti:

a) povećanje opsega vanjskotrgovinske razmjene i aktiviranje ove razmjene na nedovoljno obrađenim i novim tržištima;

b) znatni porast izvoza koji će biti omogućen povećanom industrijskom proizvodnjom, puštanjem u pogon novih kapaciteta i većom orijentacijom proizvodnje ka izvozu; veći volumen izvoza postići će se i čvršćim reguliranjem unutrašnje potrošnje, odnosno njenim dovođenjem u sklad sa potrebama povećanja izvoza;

c) povećanje uvoza bit će isto tako znatno zbog velikog uvoza hrane i stvaranja izvjesnih normalnijih trgovačkih zaliha u hrani, zatim zbog proširenja uvoza gotove robe namijenjene osobnoj potrošnji i uvoza reprodukcionog materijala za potrebe poljoprivrede;

d) iz specifičnih razloga koje diktira kurs ka stabilizaciji tržišta, porast uvoza (bez uvoza za investicije) je veći od porasta izvoza; to će omogućiti da se potpunije regulira ponuda i potražnja na tržištu poljoprivrednih proizvoda i ublaži oskudica nekih specifičnih roba.

2.

Predviđeno povećanje izvoza uporedeno sa prethodnim godinama izgledat će:

u milijardama dinara

				Indeksi	
	1954.	1955.	1956.	1955/54	1956/55
Ukupni izvoz	72,1	77,1	85,3	107	111
Izvoz industrijskih proizvoda	45,7	50,7	57,7	111	114
Izvoz poljoprivrednih proizvoda*)	26,4	26,3	27,6	100	105

*) U poljoprivrednom izvozu sadržan je i izvoz proizvoda prehrambene industrije i industrije duhana.

Po svom stvarnom opsegu izvoz je u 1956. godini veći za 17%, pošto se u predviđanjima računalo sa nešto nepovoljnijim inozemnim cijenama nego u 1955. godini. Ovakav opseg izvoza zahtijevat će velike napore čitave privrede a njegovo ostvarenje je od bitnog značaja za daljnji privredni razvitak.

3.

U strukturi industrijskog izvoza očekuju se promjene u pravcu znatnijeg povećanja izvoza valjanih proizvoda bakra i aluminija i valjanih proizvoda crne metalurgije. Ovo povećanje proisteći će uglavnom od novih kapaciteta koji su nedavno počeli sa radom. U kemijskoj industriji osigurat će se povećanje izvoza kaustične i amonijačne sode i drugih kemijskih proizvoda. Iz novih kapaciteta predviđa se povećanje izvoza sirovog željeza, benzola, bazičnih opeka, motornog benzina itd. U drvnom sektoru računa se sa povećanjem izvoza tvrde i meke rezane građe, umjetnih ploča, namještaja i drugih finalnih drvnih proizvoda.

Na području izvoza poljoprivrednih proizvoda povećanje proistječe od izvoza kukuruza, svježeg voća i drugog sitnijeg poljoprivrednog izvoza. Računa se sa izvjesnim porastom izvoza onih stočnih proizvoda gdje je unutrašnja tražnja manje intenzivna. Ukupni izvoz stočnog sektora bit će ipak nešto niži od ostvarenog u 1954. godini.

Kod nerobnog priliva predviđeno je netto povećanje deviznih prihoda za 2 milijarde dinara, prema povećanju prihoda za 3,7 milijardi u prošloj godini. U 1956. godini može se realno računati sa daljnjim porastom prihoda naročito od inozemnog turizma i tranzitnog saobraćaja.

Strukturu uvoza karakterizirat će veći uvoz sirovina za prerađivačku industriju i poljoprivrednu proizvodnju, i istovremeno smanjivanje uvoza za bazičnu industriju zbog veće domaće proizvodnje sirovina i polufabrikata, kao i zbog sužavanja ovog uvoza iz razloga koje diktira stanje platne bilance. Daljnju karakteristiku uvoza čini povećani uvoz hrane, djelomično i zbog saniranja trgovačkih zaliha, i veći uvoz gotovih industrijskih proizvoda osobne potrošnje. Ovaj uvoz treba više nego udvostručiti prema prethodnim godinama, u kojima je bio minimalan.

5.

Za osiguranje predviđenog izvoza i uvoza, odnosno daljnje unapređenje razmjene sa inozemstvom, predviđaju se između ostalog i slijedeće mjere:

a) podsticanje na širem planu manjih racionalizacija i rekonstrukcija sračunatih na brže povećanje izvoza, odnosno smanjenje uvoza; u tu svrhu davat će se i dalje izvoznicima posebne kreditne i devizne olakšice;

b) stvaranje obrtne devizne rezerve kod Narodne banke i Banke za vanjsku trgovinu omogućit će zaključivanje poslova pod povoljnim uvjetima kao i one izvozne operacije koje zahtijevaju izvjesno predujmljivanje sredstava;

c) uvođenjem alokacija osigurat će se izvoz u predviđenim količinama onih proizvoda koji zauzimaju bitno mjesto u našem izvozu;

d) odgovarajućim mjerama vršit će se potpunije usklađivanje strukture deviznih prihoda i deviznih rashoda;

e) za korekture izvoznih koeficijenata i izvozne premije predviđaju se sredstva u iznosu od 20 milijardi dinara, s obzirom na znatnije povećanje izvoza i ukidanje stimulacije koju su izvoznici dosada imali u obliku slobodne prodaje deviza;

f) na bazi već uvedene metode namjenske prodaje deviza od strane Narodne banke nastavit će se sa stabiliziranjem uvjeta za uvoz reprodukcionog materijala i ostalih proizvoda bitnih za unutrašnju potrošnju.

Za opći sklop platne bilance u 1956. godini karakteristično je slijedeće:

a) povećanje vlastitih deviznih sredstava od izvoza i nerobnog priliva za oko 12%, od čega najveći dio otpada na povećanje izvoza;

b) opseg uvoza i deviznih plaćanja povećava se prema prethodnoj godini za oko 8%, a u apsolutnom iznosu nešto više nego što se predviđaju vlastita devizna sredstva;

c) deficit platne bilance ostaje zbog toga znatan i u 1956. godini. Ovakav deficit prouzrokovan je prije svega znatnim uvozom hrane. U opsegu deficita izražavaju se dijelom napori koji u 1956. godini moraju biti učinjeni da bi se podržala stabilizacija unutrašnjeg tržišta. Predviđa se da će deficit biti pokriven našim potraživanjima u inozemstvu i inozemnim sredstvima.

GLAVA X.

INVESTICIJE

1.

Opseg društvenih investicija uporeden sa 1954. i 1955. godinom izgledat će:

	u milijardama dinara u cijenama 1955. godine			Smanjenje apsolutno prema		Smanjenje u postocima prema	
	1954.	1955.	1956.	1954.	1955.	1954.	1955.
Ukupni opseg sredstava za investicije, zajedno sa uvoznom opremom	410	420	346	64	74	15,6	17,7
u tome:							
uvozna oprema	29,9	36,0	19,5	10,4	16,5	34,8	45,9
ukupni opseg bez uvozne opreme	380,1	384,0	326,5	53,6	57,5	14,2	15,0

Smanjivanje opsega investicija u 1956. godini nameću slijedeći momenti:

a) potreba da se normaliziraju obrtne zalihe investicionih roba kao i roba osobne potrošnje i spriječi daljnji porast njihovih cijena;

b) stabiliziranje opsega zaposlenosti traži smanjenje investicija dok se efikasnije ne poveća proizvodnja roba za osobnu potrošnju;

c) stanje platne bilance i naročito povećanje izvoza diktira također smanjenje opsega ukupnih investicija.

Smanjenje opsega investicija treba, prema tome, da omogući čvršće bilanciranje radne snage, robnih i kupovnih fondova i izvoza.

U toku 1956. treba omogućiti privrednim organizacijama i kotarskim narodnim odborima da iz sredstava investicionih fondova kojima raspolažu, nabavljaju uvoznu opremu i preko naprijed navedenih iznosa prvenstveno za rekonstrukcije i racionalizacije za povećanje proizvodnje za izvoz i osobnu potrošnju. Ocjenjuje se da se može na taj način za potrebe rekonstrukcija, bez daljeg opterećenja unutrašnjih bilanca, povećati ukupni opseg investicija na oko 358 milijardi.

Navedeni ukupni opseg investicija kao i opseg investicija bez uvozne opreme predstavlja početni nivo. Ukoliko se tokom godine pokažu veće realne mogućnosti investiranja, njihov će se opseg moći naknadno povećati, vodeći računa o strukturi proizvodnje i strukturi raspoloživih robnih fondova iz domaće proizvodnje i uvoza, kako za investicionu tako i za osobnu potrošnju

Predviđa se da će u 1956. godini korištenje sredstava amortizacionih fondova iznositi 120 milijardi dinara što predstavlja povećanje za oko 40% u odnosu na 1954. i oko 5% u odnosu na 1955. Ovo povećanje proistječe od povećanog opsega osnovnih sredstava u privredi (novi objekti) kao i od punijeg korištenja amortizacionih fondova u nekim privrednim oblastima (na pr. u šumarstvu i saobraćaju). Sredstva amortizacionih fondova moći će se u 1956. godini koristiti i za nabavu opreme za veće rekonstrukcije i nove investicije, a naročito za one rekonstrukcije za koje se može nabaviti oprema iz inozemnih sredstava. Sredstva za amortizaciju bit će prije svega usmjerena u one rekonstrukcije i nove investicije koje na bazi domaćih sredstava osiguravaju veću proizvodnju za osobnu potrošnju i izvoz.

3.

Imajući u vidu ukupni opseg investicija u iznosu od 346 milijardi dinara i predviđeno korištenje sredstava amortizacionih fondova, nove investicije u 1956. godini iznosit će 226 milijardi dinara. Opseg novih investicija smanjuje se za oko 26% prema 1955. godini.

4.

Nove investicije u iznosu od 226 milijardi dinara koristit će se prvenstveno za ona investiciona ulaganja koja su vezana za osnovne privredne bilance u 1956. i 1957. godini. U tom smislu predviđa se:

a) da se u oblasti industrije i rudarstva i u oblasti saobraćaja završi odnosno nastavi izgradnja objekata sa čijom se proizvodnjom računa u privrednim bilancima za 1956. i 1957. godinu, a da se uspori ili obustavi izgradnja sporednih pogona i objekata koji nisu neposredno vezani za proizvodnju.

U oblasti industrije se, osim toga, predviđaju investicije za nove objekte u granama energetike i za modernizaciju postrojenja radi racionalnije proizvodnje građevinskog materijala i zamjene drveta;

b) da se u oblasti poljoprivrede izvrše ona investiciona ulaganja, koja mogu dati brži efekat u poljoprivrednoj proizvodnji;

c) da se građevinska operativa osposobi za brže i jeftinije građenje;

d) da se investira u svrhu sređivanja tržišta, a naročito tržišta poljoprivrednih proizvoda.

5.

Za usmjeravanje investicija u navedene svrhe planom se osiguravaju sredstva u Općem investicionom fondu u iznosu od 114 milijardi dinara. Osim toga, predviđa se da se učešćem u zajmovima iz Općeg investicionog fonda i formiranjem fondova sa određenom namjenom angažira za naprijed navedene svrhe znatan dio investicionih sredstava kojima će u 1956. godini raspolagati privredne organizacije, općine, kotari i narodne republike.

Društvenim planom za 1956. godinu, osim toga, osiguravaju se preko Općeg investicionog fonda sredstva za dotacije investicionim fondovima NR Makedonije i NR Crne Gore prvenstveno za nastavak izgradnje započetih objekata i za garancije, depozite i participacije u zajmovima iz Općeg investicionog fonda i za nove objekte; kotaru Koper za nastavak izgradnje tvornice motora i skutera »Tomos« i ceste Sežana — Koper, i općini Buje za nastavak izgradnje cementare u Umagu.

Osim toga predviđena su sredstva za dotacije gradu Zadru i gradu Beogradu, za njihove komunalne potrebe i privrednu izgradnju.

Zajedno sa ovim predviđa se da će investicije Općeg investicionog fonda iznositi oko 128 milijardi dinara.

7.

Predviđa se slijedeća struktura investicija po privrednim oblastima i djelatnostima u 1956. godini:

(u postocima od ukupnih investicija)

	1955.	1956.
Industrija i rudarstvo	47,4	44,9
Poljoprivreda	5,8	7,1
Vodoprivreda	0,1	0,3
Šumarstvo	1,8	1,6
Građevinarstvo	2,9	3,1
Saobraćaj	18,9	19,1
Trgovina i ugostiteljstvo	4,5	2,9
Zanatstvo	0,9	0,4
Privreda — ukupno	82,3	79,5
Društveni standard	17,3	15,5
Neraspoređeno	—	5,0

Promjene u strukturi investicija u 1956. godini sastojat će se u izvjesnom daljem apsolutnom i relativ-

nom smanjenju investicija u industriji, pri čemu najveći dio sredstava i dalje apsorbiraju objekti u izgradnji, i u povećanim ulaganjima u poljoprivredu. Kod predvidene strukture investicija, privredne investicije bit će za 13% manje nego u 1954. odnosno za oko 16% nego u 1955. godini, dok će investicije za društveni standard biti umanjene za oko 26% prema 1954., odnosno za 24% prema 1955. godini. Kod toga će se investicije u stambenu i komunalnu izgradnju održati na istom nivou kao u protekloj godini.

Poboljšanju strukture investicija doprinijet će očekivana realizacija uvozne opreme preko predviđenog opsega. Ova uvozna oprema bit će namijenjena izvođenju rekonstrukcija i racionalizacija u industriji, zatim opremanju saobraćaja kamionima, vagonima i drugim saobraćajnim sredstvima, kao i boljem opremanju prometa poljoprivrednih proizvoda.

GLAVA XI

TRŽIŠTE I POTROŠNJA STANOVNIŠTVA

A) Tržište

1

Osnovno obilježje razvoju robno-novčanih odnosa davat će u 1956. godini ovi momenti:

1. Na području investicija smanjuje se opseg novčanih sredstava u većoj mjeri nego opseg materijalne proizvodnje za investicije. Dok se novčana sredstva smanjuju za 17% dotle se predviđa manja proizvodnja opreme samo za 3%. Pri tome proizvodnja ovih investicionih roba koje mogu izazvati veću razmjenu sa selom raste i u 1956. godini. Iz ovakvih odnosa treba da nastane normalnije formiranje zaliha investicionih proizvoda.

2. Budžetski rashodi bit će u manjem opsegu povećani, pri čemu se izdaci narodne obrane i dalje relativno smanjuju, što treba omogućiti usklađivanje budžetske potrošnje sa realnim mogućnostima proizvodnje.

3. Materijalne okvire tržišta osobne potrošnje činit će dalje povećanje robnih fondova namijenjenih ovom obliku potrošnje. Opseg robnih fondova za potrošnju stanovništva bit će na bazi predviđene industrijske i poljoprivredne proizvodnje i uvoza veći u 1956. godini za 8% nego prethodne godine. Slijedeće mjere treba da osiguraju stabilnije kretanje novčanih prihoda stanovništva i čvršće reguliranje osobnih dohodaka:

a) ograničavanje tempa povećanja zaposlenosti, uslijed čega se u ovoj oblasti ne očekuje neki veći porast novčanih dohodaka stanovništva;

b) visina plaća radnika i službenika u privredi bit će regulirana okvirima tarifnih pravilnika donesenih u prethodnoj godini i shodno tome porast individualnih plaća bit će po pravilu moguć na bazi veće produktivnosti rada;

c) uvođenje strožih kriterija za prijem dječjih dodataka i minimalnih mirovina, s obzirom na imovinski status njihovih imalaca, također će ograničiti porast osobnih prihoda iz oblasti socijalnih davanja;

d) usmjeravanje potrošnje na selu putem veće ponude roba za investicije i reprodukciju u poljoprivredi, kao i putem većeg zahvaćanja novčanih dohodaka poreznim oblicima, doprinijet će potpunijem reguliranju ove potrošnje u skladu sa razvojem poljoprivredne proizvodnje i proizvodnje tržišnih viškova.

2.

Usklađivanju robno-novčanih odnosa i potrebnoj kontroli nad formiranjem svih vrsta potrošnje kao i njihovom usmjeravanju treba da posluže i promjene koje se na području privrednog sistema uvode tokom 1956. U tom pogledu mogu da budu od posebnog značaja naročito odvajanje sredstava za budžetsku potrošnju od fondova privrednog karaktera, osnivanje kotarskih kreditnih fondova i uvođenje progresivnog oporezivanja dobiti.

Formiranje sredstava budžeta kao i stambenih fondova prema ostvarenju platnih fondova treba također povoljno utjecati na ravnomjerniji raspored tih sredstava prema mjestima najveće tražnje.

3.

Za organizaciono sređivanje tržišta predviđaju se, između ostalog, slijedeće mjere:

a) osigurat će se veća ulaganja u tehničko opremanje prometa poljoprivrednih proizvoda, uz postepeno organiziranje ovog prometa putem zemljoradničkih zadruga;

b) zadržat će se plafonirane i određene cijene osnovnih sirovina i nekih drugih važnijih proizvoda;

c) kontingentiranjem izvoza osnovnih proizvoda vršit će se pravilnija raspodjela roba između unutrašnjeg tržišta i izvoza.

4.

Poduzimanjem navedenih mjera postići će se potpunije usklađivanje robno-novčanih odnosa, postepeno stabiliziranje ponude i tražnje i mirniji razvoj cijena, što će između ostalog biti omogućeno i stvaranjem normalnijih obrtnih zaliha investicionih i potrošnih roba. U okviru ovakvog općeg razvoja tržišta treba očekivati započinjanje procesa postepenog usklađivanja cijena i formiranja njihovih prirodnijih međusobnih odnosa. Nezavisno od ovoga dolazit će do pomicanja cijena kod nekih pojedinačnih proizvoda, gdje proizvodnja nije dovoljna da namiri unutrašnje potrebe. Ostat će također djelovanje sezonskih faktora na cijene, naročito na području poljoprivrednih proizvoda.

B) Potrošnja stanovništva

1.

Raspoloživi robni fondovi za potrošnju stanovništva bit će povećani u 1956. godini. Ovo povećanje omogućit će:

a) porast proizvodnje industrijske robe za osobnu potrošnju koji se ocjenjuje na oko 10% prema prethodnoj godini; povećanje proizvodnje očekuje se u svim granama prerađivačke industrije;

b) veći opseg tržnih viškova koji se predviđa pri uglavnom istom opsegu poljoprivredne proizvod-

nje, na bazi poduzimanja mjera u razmjeni sa selom i opsežnijem sređivanju tržišta;

c) povećanje uvoza hrane za koji je predviđen u platnoj bilanci iznos od oko 47 milijardi dinara; povećanje uvoza hrane treba između ostalog poslužiti normaliziranju trgovačkih zaliha osnovnih prehrambenih proizvoda;

d) veći uvoz gotovih proizvoda, u koju se svrhu osigurava u platnoj bilanci iznos od oko 10 milijardi dinara.

Pod uvjetom da se ostvare navedene pretpostavke, naročito u pogledu poljoprivredne proizvodnje i uvoza, predviđa se slijedeće kretanje robnih fondova za potrošnju stanovništva u 1956. godini:

Indeks robnih fondova osobne potrošnje

	1955.	1956.
Ukupni robni fondovi	100	108
Industrijski proizvodi	100	119
Poljoprivredno-prehrambeni proizvodi	100	104

2.

Povećanje robnih fondova poslužit će za popunjavanje nedovoljnih zaliha, proširenje asortimana i ublažavanje oskudice nekih deficitnih proizvoda. Proširenje asortimana očekuje se u domaćoj industriji, a ono će biti upotpunjeno i uvozom inozemne potrošne robe.

Formiranje većih robnih fondova treba najprije i prije svega da stabilizira osobnu potrošnju, a kasnije, ukoliko se ostvare osnovne pretpostavke plana i u uvjetima normalne rodne godine, ono može u skladu sa povećanjem proizvodnje i produktivnosti rada da dovede i do izvjesnog postepenog porasta potrošnje gradskog stanovništva, posebno radnika i službenika u gradovima i industrijskim centrima. Ispunjenju ovog cilja treba naročito poslužiti smirivanje tržišta.

Mjere usmjeravanja potrošnje na selu upravljene su na to da osobnu potrošnju učine, kao i u gradu, više zavisnom od porasta produktivnosti rada i povećanja proizvodnje za tržište. Raspoloživi robni fondovi osiguravaju u tom pravcu veće količine dobara za investicionu i reprodukcionu potrošnju na selu.

Reguliranje potrošnje na selu vršit će se odgovarajućim poreznim mjerama, ograničavanjem priliva ćeoske radne snage u ostale privredne djelatnosti i strožim mjerilima za davanje dječjih dodataka i minimalnih mirovinskih prinadležnosti onim kategorijama uživalaca koje imaju prihode iz poljoprivrede.

Tim putem treba postići pravilnije omjere u razvoju i raspodjeli potrošnje između sela i grada, tako da se odnosi potrošnje u gradu i selu potpunije prilagode kretanju proizvodnje i produktivnosti rada.

GLAVA XII.

RASPODJELA DRUŠTVENOG PROIZVODA I NACIONALNOG DOHOTKA

1.

Raspodjela društvenog proizvoda i nacionalnog dohotka bit će u 1956. godini podčinjena znatnijim izmjenama. Njene osnovne karakteristike predstavljaju slijedeći momenti:

1. Stabiliziranje osobne potrošnje, sa mogućim izvjesnim postepenim porastom tokom godine potrošnje gradskog stanovništva.

2. Opseg sredstava za ukupne investicije predviđa se da će biti za 16,4% manji nego prethodne godine. Učešće ukupnih investicija u društvenom proizvodu, bez ulaganja u obrtne zalihe, opast će od 29% u 1955. godini na 23% u 1956. godini. Pri ovakvom kretanju sredstava za investicije, amortizacija u 1956. godini raste za 4,3% radi potpunijeg održavanja i zamjene postojećih kapaciteta.

Netto investicije, s obzirom na veće korištenje amortizacije, opadaju nešto više nego ukupne investicije. Njihov udio u nacionalnom dohotku bez ulaganja u obrtne zalihe smanjuje se prema 1955. godini od 21,2% na 14,5%.

3. Budžetski rashodi povećavaju se za oko 6% prema 1955. godini, pri čemu se rashodi narodne obrane neznatno smanjuju. Učešće rashoda za narodnu obranu u nacionalnom dohotku opast će u 1956. godini na 11,1% prema 11,9% koliko su činili od ostvarenog dohotka u 1955. godini.

4. U raspodjeli nacionalnog dohotka predviđa se odvajanje sredstava za povećanje obrtnih zaliha u privredi.

5. Ovakva raspodjela u odnosu na formiranje nacionalnog dohotka računa sa deficitom platne bilance, odnosno sa odgovarajućom upotrebom inozemnih sredstava.

2

Za rashode federacije karakteristično je slijedeće:

a) Rashodi saveznog budžeta povećavaju se prema 1955. godini uslijed redovnog povećanja izdataka za invalidnine ratnih vojnih invalida, stvaranja nešto veće budžetske rezerve i povećanja rashoda za otplatu inozemnih zajmova.

Predviđeni rashodi saveznog budžeta (sa budžetskim investicijama) u 1956. godini iznose u milijunima dinara:

	1955.	1956.
Budžetski rashodi	42.707	47.770

b) Povećavaju se sredstva fonda za regrese i dotacije privredi, uglavnom zbog povećanja opsega regresa u poljoprivredi, i znatnijeg regresiranja individualne potrošnje ugljena u 1956. godini.

Nivo predviđenih sredstava za regrese i dotacije privredi, u 1956. godini, iznosi u milijunima dinara:

	1955.	1956.
Sredstva regresa i dotacija u privredi	17.792	22.765

c) Sredstva za rezervu federacije predviđaju se u iznosu od 10.000 milijuna dinara, i neznatno se povećavaju u odnosu na 1955. godinu, u kojoj su iznosila 9,6% milijuna dinara.

d) Dotacije za pokrivanje budžetskih rashoda NR Makedonije i NR Crne Gore odmjerena su imajući u vidu promjene u mehanizmu formiranja budžetskih

sredstava, odnosno osiguranje nešto većeg nivoa budžetskih rashoda prema prethodnoj godini, i iznose:

— NR Makedoniji	2.650
— NR Crnoj Gori	3.580

e) Investicije iz Općeg investicionog fonda smanjuju se za oko 38.000 milijuna ili 23% prema ostvarenom opsegu u prethodnoj godini i iznosit će oko 128.000 milijuna dinara.

Smanjenje sredstava Općeg investicionog fonda izvršeno je u skladu sa smanjenjem ukupnog opsega investicija, odnosno sa odgovarajućim investicionim programom za 1956. godinu.

f) U rashodima federacije predviđena su sredstva u iznosu od 5.000 milijuna dinara za fond istraživačkih radova, sredstva od 1.500 milijuna za fond voda, i iznos od 2.200 milijuna za fond za unapređenje poljoprivrede.

Ukupni rashodi federacije, sa izdacima narodne obrane u visini od 158.500 milijuna dinara (bez investicija u vojnu industriju) smanjuje se prema 1955. godini, i iznose 382.465 milijuna prema 405.147 milijuna u 1955. godini.

3.

Ukupna sredstva kojima će raspolagati narodne republike i narodni odbori predviđaju se na nešto višem nivou nego 1955. Privrednim organizacijama stajat će na raspolaganju veća sredstva, naročito kad se imaju u vidu sredstva amortizacionih fondova i veća ulaganja u obrtne zalihe u privredi.

Predviđena sredstva u društvenom planu, sa odgovarajućim sistemom stalnih izvora prihoda za budžetsku i investicionu potrošnju, doprinijet će daljnjem učvršćenju budžetske samostalnosti i samoupravnih prava komunalnih jedinica, kao i daljnjem porastu njihovih interesa i značaja za razvoj privrednih organizacija, za povećanje proizvodnje i produktivnosti rada.

Sredstva narodnih republika, narodnih odbora i poduzeća formiraju se primjenom jedinstvenih instrumenata koji važe za privredu u cjelini. Pošto se na bazi jedinstvene primjene instrumenata ne postiže pokrivanje budžetskih rashoda predviđa se različito učešće narodnih republika u saveznom porezu na promet, i to: za NR Srbiju 24%, za NR Hrvatsku 7%, za NR Sloveniju 7%, za NR Bosnu i Hercegovinu 22%. Za NR Makedoniju i NR Crnu Goru osim učešća u saveznom porezu na promet od 24% predviđene su i dotacije za pokrivanje budžetskih rashoda.

DRUGI DIO

PROPISI O EKONOMSKIM INSTRUMENTIMA I MJER AMA

GLAVA XIII.

AMORTIZACIJA

1.

Privredne organizacije obračunavat će amortizaciju za 1956. godinu primjenom stopa amortizacije koje se utvrđuju saveznim propisima.

2.

Privredne organizacije uplaćuju puni iznos propisane amortizacije.

Izuzetno od odredbe prethodnog stava, u 1956. godini uplaćuju

a) poduzeća za proizvodnju cigle, crijepa i vapna, kamenolomi i pomorska bagerska poduzeća — u visini koju odredi društveni plan kotara. Ova visina utvrđuje se prema vremenu trajanja rada pogona u toku godine, s tim da ne može iznositi manje od 70% ni više od 100% od punog iznosa godišnje amortizacije;

b) privredne organizacije u šumarstvu i drvnoj industriji — na ime amortizacije šumskih puteva kojima se služi i javni saobraćaj, i to samo onaj dio koji je potreban za održavanje tih puteva, a najviše 100% od punog iznosa amortizacije. Koji šumski putevi služe i javnom saobraćaju određuje savjet za privredu narodnog odbora kotara.

Narodni odbor kotara može smanjiti stopu amortizacije do visine potrebne za održavanje osnovnih sredstava:

a) za građevinske objekte koje poljoprivredne organizacije i opće zemljoradničke zadruge ne mogu koristiti (štale i dr.);

b) za osnovna sredstva novoformiranih poljoprivrednih organizacija, koja su na temelju odredaba Saveznog društvenog plana za 1954. odnosno 1955. godinu proglašena probnim pogonom.

Poljoprivredne organizacije i opće zemljoradničke zadruge kada kupuju traktor ili poljoprivredne strojeve mogu biti oslobođene uplate u amortizacioni fond dijela neamortizirane vrijednosti starih traktora i strojeva čiju zamjenu vrše, a koje ne mogu više upotrijebiti.

Pod poljoprivrednim organizacijama u smislu odredaba ovog društvenog plana razumijevaju se poljoprivredna dobra, seljačke radne zadruge, samostalne ekonomije koje imaju svojstva pravne osobe, ekonomije općih zemljoradničkih zadruga koje imaju posebno knjigovodstvo, poduzeća i zadruge za morski i slatkovodni ribolov, kao i rasadnici, ergele, poljoprivredne stanice, ogledna dobra i druge slične poljoprivredne organizacije ako su registrirane kao poduzeća.

3.

Privredne organizacije mogu u 1956. godini od ukupno uplaćene amortizacije koristiti iznos koji se dobije kada se odbiju:

a) uplaćeni dio amortizacije za otpis vrijednosti građevinskih objekata u 1956. godini;

b) uplaćeni dio amortizacije za otpis vrijednosti opreme u 1956. godini koji odgovara postotku sposobnosti opreme prema stanju iskazanom u knjigovodstvu na dan 31. prosinca 1955.

4.

Sredstva amortizacionog fonda koja potječu od prodaje osnovnih sredstava ili od naknade štete primljene za osnovna sredstva mogu se koristiti u punom iznosu.

5.

Izuzetno od odredaba odjeljka 3. mogu koristiti:

a) pun iznos uplaćene amortizacije u 1956. godini: rudnici ugljena, metala i nemetala, poduzeća za proizvodnju nafte, poduzeća za geološka, geofizička i rudarska istraživanja, poduzeća za proizvodnju cigle, crijepa i vapna, kamenolomi, poduzeća za proizvodnju šećera, poduzeća za proizvodnju ulja, mlinovi, poduzeća za proizvodnju kudjeljnog i lanenog vlakna, poduzeća grafičke industrije, poduzeća filmske industrije, poduzeća Zajednice jugoslavenskih željeznica, poduzeća pomorskog, riječnog, jezerskog, cestovnog i

zračnog saobraćaja, poduzeća PTT saobraćaja, sve poljoprivredne organizacije, opće zemljoradničke zadruge, poljoprivredne mašinske stanice, specijalizirane radionice i servisi za usluge i za popravak poljoprivrednih strojeva, poduzeća za promet sredstava za poljoprivrednu proizvodnju, poljoprivredne apoteke, poduzeća odnosno pogoni za uzgoj i eksploataciju šuma i komunalna i zanatska poduzeća i radnje;

b) 80% od uplaćene amortizacije na ime otpisa vrijednosti svih osnovnih sredstava — poduzeća građevinarstva;

c) 80% od uplaćene amortizacije na ime otpisa vrijednosti građevinskih objekata — poduzeća elektroprivrede;

d) pun iznos uplaćene amortizacije na ime otpisa vrijednosti stočnog fonda — sve privredne organizacije.

6.

Privredna organizacija može u toku 1956. godine koristiti sredstva amortizacionog fonda bilo za investiciono održavanje, bilo za zamjenu osnovnih sredstava po posebnim propisima Saveznog izvršnog vijeća.

Ukoliko privredna organizacija upotrebi za potrebe investicionog održavanja dio sredstava amortizacionog fonda za zamjenu za toliko će se na koncu godine manje otpisati od onih osnovnih sredstava na kojima su izvršeni radovi investicionog održavanja iz sredstava amortizacionog fonda za zamjenu.

7.

Sredstva amortizacionog fonda koja se nisu mogla koristiti u 1955. godini po odredbama odjeljka 3. i 7. glave XII. Saveznog društvenog plana za 1955. godinu, ne mogu se koristiti ni u 1956. godini.

8.

Stope amortizacije za zanatska i ugostiteljska poduzeća i radnje i turistička poduzeća propisuju narodni odbori općina.

Kao zanatska poduzeća i radnje u smislu odredaba ovog društvenog plana smatraju se ona koja su kao takva registrirana do 31. prosinca 1954., kao i novoosnovana zanatska poduzeća i radnje u 1955. godini. Privredne organizacije koje nisu registrirane kao zanatske ne mogu se u 1956. godini registrirati kao zanatske. Savezno izvršno vijeće može propisati uvjete pod kojim se postojeće privredne organizacije koje nisu upisane kao zanatske mogu kao takve registrirati.

9.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da utvrdi postotak za uplatu dijela amortizacionog fonda određenog za zamjenu u kotarski investicioni fond, bez obzira da li se ova sredstva mogu slobodno koristiti po odredbama ove glave.

GLAVA XIV.

KAMATI NA OSNOVNA SREDSTVA

1.

Kamatna stopa na osnovna sredstva iznosi 6% godišnje, ako odredbama ove glave nije drukčije određeno.

2.

Kamatna stopa na osnovna sredstva iznosi 2% godišnje za:

a) poduzeća elektroprivrede, koksare, poduzeća za proizvodnju nafte, rudnike željezne rude (izuzev rudnika Ljubije), željezare, poduzeća brodogradnje, poduzeća za preradu voća, povrća, maslina, mlijeka, mesa i ribe, poduzeća za proizvodnju tjestenina, ljuštionice, hladnjače, ledare, tvornice stočne hrane, silose, sušare, klaonice i poduzeća za proizvodnju lanenog i kudjeljnog vlakna;

b) poduzeća Zajednice jugoslavenskih željeznica, poduzeća pomorskog, riječnog, jezerskog i zračnog saobraćaja, poduzeća poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja i pomorska bagerska poduzeća.

Kamatnu stopu na osnovna sredstva po stopi od 2% godišnje plaćaju i one elektrane koje se kao pogoni nalaze u sastavu pojedinih poduzeća, a koje imaju uvjeta za učlanjenje u zajednicu elektroprivrednih poduzeća i isporučuju električnu energiju u mrežu zajednice.

Kamatna stopa na osnovna sredstva iznosi 1% godišnje za:

a) poduzeća industrije građevinskog materijala;

b) izdavačka i novinska poduzeća, filmska poduzeća i poduzeća za prikazivanje filmova.

Poduzeća javnog cestovnog saobraćaja ne plaćaju kamate na osnovna sredstva.

3.

Poljoprivredne organizacije, specijalizirana sjemenska poduzeća i zadruge, poljoprivredne mašinske stanice, specijalizirane radionice i servisi za usluge i za popravak poljoprivrednih strojeva i poljoprivredne apoteke ne plaćaju kamate na osnovna sredstva.

Opće zemljoradničke zadruge plaćaju kamate na osnovna sredstva po jedinstvenoj stopi koju utvrđuje društveni plan općine u granicama stopa kamata na osnovna sredstva utvrđenih saveznim društvenim planom. Prihod od ovih kamata ulazi u investicioni fond opće zemljoradničke zadruge koja kamate plaća.

4.

Kamati na osnovna sredstva ne plaćaju se na vrijednost:

a) suhih dokova i operativnih površina za gradnju brodova i plovećih dokova;

b) operativnih obala, lukobrana i kanala;

c) donjeg stroja željezničkih pruga javnog saobraćaja, tunela, galerija, masivnih mostova, rampa, staničnih perona i pristupnih puteva, kao i donjeg stroja željezničkih pruga poduzeća šumarstva;

d) melioracionih objekata (nasipi, kanali, pumpe i sl.);

e) šumskih pruga i puteva koji služe i javnom saobraćaju

5.

Kamatnu stopu na osnovna sredstva zanatskih i ugostiteljskih poduzeća i radnja i turističkih poduzeća određuje narodni odbor općine.

6.

Kamati na osnovna sredstva u okviru privredne organizacije plaćaju se po jedinstvenoj stopi koja se određuje prema osnovnoj djelatnosti privredne organizacije.

Izuzetno od prethodnog stava, poduzeća za promet žitarica i mlinska poduzeća, koja imaju u svom sastavu silose ili mehanizirana žitna skladišta plaćaju kamate na vrijednost osnovnih sredstava silosa i mehaniziranih žitnih skladišta po stopi od 2%.

7.

Kamati na osnovna sredstva su prihod Općeg investicionog fonda.

Kamati na osnovna sredstva koje plaćaju zanatska i ugostiteljska poduzeća i radnje i turistička poduzeća su prihod općinskog investicionog fonda

GLAVA XV

KAMATNA STOPA PO KRATKOROČNIM KREDITIMA I DEPONIRANIM SREDSTVIMA

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da donosi propise o kamatnim stopama i drugim uvjetima za kredite za obrtna sredstva i druge kratkoročne kredite, kao i o kamatnim stopama koje banke i štedionice plaćaju po pojedinim deponiziranim (uloženim) sredstvima.

GLAVA XVI

POREZ NA PROMET I RASPODJELA PRIHODA OD POREZA NA PROMET

1.

Privredne organizacije primenjivat će u toku 1956 godine stope poreza na promet po propisima koje donosi Savezno izvršno vijeće

2.

Narodnim republikama ustupa se:

1) porez na promet od vina i rakije, osim poreza na promet u ugostiteljstvu i trgovini na malo;

2) dio naplaćenog poreza na promet, koji pripada federaciji, i to:

NR Srbiji	24%
NR Hrvatskoj	7%
NR Sloveniji	7%
NR Bosni i Hercegovini	22%
NR Makedoniji	24%
NR Crnoj Gori	24%

od poreza na promet naplaćenog na teritoriju odnosne narodne republike.

Narodne republike mogu uvesti porez na promet koji će se naplaćivati od individualnih proizvođača duhana, a u suglasnosti sa Saveznim izvršnim vijećem i od individualnih proizvođača hmelja. Prihod od ovog poreza pripada narodnoj republici.

GLAVA XVII

OPOREZIVANJE I RASPODJELA DOBITI PRIVREDNIH ORGANIZACIJA

1.

Privredna organizacija plaća porez na dobit po stopi od 50%.

Porez na dobit pripada federaciji.

2.

Ne plaćaju porez na dobit privredne organizacije i njihovi pogoni koji su oslobođeni od plaćanja poreza na dobit saveznim propisima o raspodjeli ukupnog prihoda.

3.

Ustupa se porez na dobit: željezničkim transportnim poduzećima, poduzećima javnog cestovnog, riječnog i jezerskog saobraćaja, poduzećima poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja, poduzećima zračnog saobraćaja, pomorskim brodarskim poduzećima za lokalnu plovidbu, poduzećima luka i skladišta, poduzeću „Brodospas", poduzećima filmske industrije, poduzećima za prikazivanje filmova, izdavačkim poduzećima, novinskim poduzećima, grafičkim poduzećima, ovlaštenim poduzećima za promet žitaricama, mlinovima, turističkim poduzećima, specijaliziranim sjemenskim poduzećima, poljoprivrednim mašinskim stanicama, specijaliziranim radionicama i servisima za usluge i za popravke poljoprivrednih strojeva i poljoprivrednim apotekama.

Ustupljeni iznos poreza na dobit privredne organizacije iz prethodnog stava unijet će u svoje investicione fondove, a željezničko-transportna poduzeća i poduzeća poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja unijet će u investicioni fond svojih zajednica.

Savezno izvršno vijeće donijet će propise o načinu i uvjetima trošenja sredstava investicionih fondova iz prethodnog stava.

4.

Odnos plaća iz dobiti prema plaćama po tarifnom pravilniku iz 1955. godine koji prema postojećim propisima o raspodjeli ukupnog prihoda privrednih organizacija služi za utvrđivanje procentualnog učešća fonda plaća u dobiti ostvarenoj 1956. godine, ne može biti manji od 8% ni veći od 16%.

Savezno izvršno vijeće odredit će postotak za izdvajanje plaća iz dobiti iznad plaća po tarifnom pravilniku za željeznička transportna poduzeća i poduzeća u sastavu Zajednice poduzeća poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja.

5.

Sredstva za društveni investicioni fond kotara odnosno općine i sredstva za samostalno raspolaganje privredne organizacije izdvajaju se iz dobiti privredne organizacije prema slijedećim stopama, i to:

ako dobit privredne organizacije, po odbitku saveznog poreza, zakonskih obaveza i dijela za plaće, prema uloženim sredstvima iznosi

do	2%	48%
na	2%	48% + 39%
na	6%	42% + 30%
na	12%	36% + 21%
na	20%	30% + 12%
na	30%	24% + 9%
na	50%	18% + 6%

Od sredstava izdvojenih u smislu prethodnog stava privrednim organizacijama pripada 30% — 40% za sredstva za samostalno raspolaganje.

Republičkim društvenim planom može se predvidjeti postotak učešća narodne republike u sredstvima koja se izdvajaju u kotarski investicioni fond.

6.

Odredbe prethodnog odjeljka ne odnose se na željeznička transportna poduzeća i poduzeća u sastavu Zajednice poduzeća poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja. Za ova poduzeća Savezno izvršno vijeće izdvaja se u društveni investicioni fond kotara i u sredstva za samostalno raspolaganje privredne organizacije

na	iznos	viška	preko	2 — 6%
„	„	„	„	6 — 12%
„	„	„	„	12 — 20%
„	„	„	„	20 — 30%
„	„	„	„	30 — 50%
„	„	„	„	50%

odredit će postotak za izdvajanje dijela dobiti za sredstva za samostalno raspolaganje.

7.

Trgovinska i ugostiteljska poduzeća i radnje (osim vanjskotrgovinskih poduzeća) formiraju sredstva za samostalno raspolaganje u 1956. godini izdvajanjem određenog postotka od ostvarenog prometa u toj godini, i to:

a) trgovinska poduzeća i radnje za promet poljoprivrednim proizvodima od 0,1 — 0,5%;

b) trgovinska poduzeća i radnje za promet industrijske i ostale robe od 0,1 — 0,25%;

c) trgovinska poduzeća za promet nafte i naftinih derivata 1 — 1,5%;

d) trgovinska poduzeća za otkup i promet otpadaka 2%;

e) ugostiteljska poduzeća i radnje 0,5 — 3%.

U granicama iz prethodnog stava društvenim planom kotara, na čijem se području nalazi sjedište poduzeća odnosno radnje, utvrđuje se postotak po kome će trgovinska i ugostiteljska poduzeća i radnje vršiti izdvajanje za sredstva za samostalno raspolaganje.

Iz sredstava za samostalno raspolaganje trgovinskih poduzeća i radnja (osim vanjskotrgovinskih poduzeća) koja se osnuju u 1956. godini, izdvaja se 50% u korist općinskog investicionog fonda.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može trgovinska poduzeća pojedinih struka osloboditi obaveze iz prethodnog stava.

8.

Rudarska poduzeća, poduzeća za eksploataciju nafte i poduzeća za istraživanje dužna su da, poslije izdvajanja poreza na dobit i zakonskih obaveza, iz dobiti, izdvoje, u postotku i na način koji je utvrđen za 1955. godinu, sredstva za fond za obnavljanje i održavanje rezervi rudnog blaga i drugog mineralnog blaga i fond za istraživanje rudnog i drugog mineralnog blaga.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može odrediti za poduzeća za proizvodnju nafte poseban postotak izdvajanja sredstava za istraživačke radove.

9.

Sredstva za budžete kotara izdvajaju se iz dobiti privrednih organizacija prema slijedećim stopama:

ako dobit privredne organizacije, po odbitku sredstava za investicione fondove i sredstava za samostalno raspolaganje, prema iznosu plaća iz prethodne godine iznosi

		izdvaja se za budžet kotara
do	20%	90% od viška preko 20 — 25%
na	20%	90% + 60% „ „ „ 25 — 50%
na	25%	84% + 20% „ „ „ 50 — 100%
na	50%	52% + 8% „ „ „ 100 — 200%
na	100%	30% + 4% „ „ „ 200% od iznosa
na	200%	17% + 2% plaća

Ostatak dobiti poslije izdvajanja iznosa po stopama iz prethodnog stava pripada federaciji, ako saveznim propisima nije drukčije određeno

Republičkim društvenim planom može se predvidjeti učešće narodne republike u sredstvima izdvojenim za budžete kotara.

GLAVA XVIII

PLAĆE RADNIKA I SLUŽBENIKA PRIVREDNIH ORGANIZACIJA

1.

Tarifni stavovi u tarifnim pravilnicima privrednih organizacija utvrđeni u 1955. godini primjenjivat će se i u 1956. g.

Tarifni stavovi u tarifnim pravilnicima novoosnovanih privrednih organizacija mogu se kretati samo u granicama tarifnih stavova za odgovarajuća radna mjesta u tarifnim pravilnicima postojećih privrednih organizacija iste privredne grane odnosno oblasti na teritoriju narodne republike. Ako na teritoriju narodne republike ne postoje privredne organizacije iste privredne grane ili oblasti, visina tarifnih stavova novoosnovane privredne organizacije odredit će se prema visini tarifnih stavova u takvim privrednim organizacijama na teritoriju Jugoslavije. Postupak za utvrđivanje nivoa tarifnih stavova novoosnovanih privrednih organizacija u smislu odredaba ovog odjeljka propisat će Savezno izvršno vijeće.

ako mjesečno primanje radnika ili službenika iznosi dinara				plaća se na ime doprinosa u budžet dinara
do	7.000	—		
preko	7.000	—	20%	od iznosa između 7000 — 15000
„	15.000	1600	+ 30%	„ „ „ 15000 — 30000
„	30.000	6100	+ 40%	„ „ „ 30000 — 50000
„	50.000	14100	+ 50%	„ „ „ 50000 — 70000
„	70.000	24100	+ 60%	„ „ „ 70000 — 100000
„	100.000	42100	+ 70%	„ „ preko 100000.—

U privrednim organizacijama kod kojih se fond plaća utvrđuje na temelju postotka od prometa, narodni odbor općine odredit će takvu visinu postotka od prometa, da platni fond sadrži i sredstva za isplatu posebnog doprinosa iz ovog odjeljka.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može propisati poseban doprinos budžetima iz plaća koje proističu iz premija od vanjskotrgovinskog poslovanja privrednih organizacija koje se uvode suglasno propisima o raspodjeli ukupnog prihoda.

GLAVA XIX.

DOPRINOS ZA SOCIJALNO OSIGURANJE

1.

Doprinos za socijalno osiguranje uplaćuje se po općoj stopi od 40% od iznosa uplaćenih na ime plaća i ostalih osobnih izdataka (temelj za obračunavanje doprinosa).

Propisima Saveznog izvršnog vijeća o financiranju socijalnog osiguranja određuje se koje isplate na ime plaća i drugih osobnih izdataka ulaze u temelj za obračun doprinosa za socijalno osiguranje.

2.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da propiše način obračunavanja i visinu doprinosa za socijalno osiguranje za sezonske radnike određenih vrsta poljoprivrednih organizacija, za učenike u privredi, za službenike privrednih organizacija sa službom u inozemstvu, i za vojne osobe (oficire, vojne službenike i podoficire).

Od viškova prihoda nad rashodima koji se ustanove po završnim računima fondova kotarskih zavoda za socijalno osiguranje i fondova republičkih zavoda za

2.

U privrednim organizacijama koje po saveznim propisima o raspodjeli ukupnog prihoda izdvajaju poseban doprinos budžetima iz plaća, izdvajanje ovog doprinosa vršit će se prema slijedećim stopama:

socijalno osiguranje za 1955. godinu (osim fonda za preventivnu zdravstvenu zaštitu), rasporedit će se 50% u rezervu.

Preostali dio viškova prihoda nad rashodima kotarskih i republičkih zavoda ostvarenih u poslovanju u 1955. godini upotrijebit će se za izgradnju zdravstvenih objekata i unapređenje zdravstvene službe.

GLAVA XX.

POREZ NA DOHODAK

1.

Stope poreza na dohodak od poljoprivrede ne mogu biti manje od 10% ni veće od 44% od katastarskog prihoda od zemljišta.

Stope poreza na dohodak od poljoprivrede određuje republičko izvršno vijeće u granicama stopa određenih propisom Saveznog izvršnog vijeća

2.

Ovlašćuju se republička izvršna vijeća da mogu propisati dopunski porez na dohodak od poljoprivrede koji će plaćati proizvođači riže, hmelja i maraske, a u suglasnosti sa Saveznim izvršnim vijećem dopunski porez na dohodak od prihoda privatnih osoba koji proistječu od proizvodnje i prodaje drveta.

3.

Porez na dohodak od samostalnih zanimanja i imovine razrezuje se po propisima Saveznog izvršnog vijeća.

GLAVA XXI.

OPĆINSKI PRIREZ NA PRIHODE OD POLJOPRIVREDE I OPĆINSKI POREZ NA PROMET

1.

Narodni odbori općina dužni su propisati općinski prirez na prihode od poljoprivrede.

Stopa općinskog prireza na prihode od poljoprivrede je proporcionalna i razrezuje se prema katastarskom prihodu.

2.

Stopa općinskog prireza na prihode od poljoprivrede ne može biti manja od 3% od katastarskog prihoda od zemljišta ni veća od maksimalne stope koja će se odrediti republičkim društvenim planom.

U granicama između minimalne i maksimalne stope iz prethodnog stava narodni odbor općine određuje stopu općinskog prireza na prihode od poljoprivrede za svoje područje.

Narodni odbor kotara može za područje pojedinih općina povećati stopu općinskog prireza na prihode od poljoprivrede koju je odredio narodni odbor općine, ali ne može odrediti stopu veću od maksimalne stope određene republičkim društvenim planom.

3.

Narodni odbor općine može propisati općinski porez na promet na sav promet robe na malo koji se obavi na području općine kao i na vršenje usluga privatnim osobama.

Općinski porez na promet po prethodnom stavu u gradovima podijeljenim na općine može zavoditi samo narodni odbor kotara ili gradsko vijeće za cijelo područje grada.

Općinski porez na promet po odredbama ovog odjeljka ne može se propisivati na promet proizvoda za koje je saveznim propisima određena naknada (regres) pri prodaji na malo.

Organ Saveznog izvršnog vijeća nadležan za financije može izuzeti određene proizvode ili grupe proizvoda od općinskog poreza na promet, kao i ograničiti visinu ovog poreza.

GLAVA XXII.

ZEMLJARINA

1.

Stopa zemljarine iznosi 13% od katastarskog prihoda zemljišta.

Izuzetno od odredbe prethodnog stava, poljoprivredne organizacije plaćaju zemljarinu po stopi koja ne može biti manja od 13% ni veća od 47% od katastarskog prihoda od zemljišta.

U granicama stopa iz prethodnog stava narodni odbor kotara određuje posebnu stopu za svaku poljoprivrednu organizaciju po kojoj će ona plaćati zemljarinu.

Odredbe prethodnih dvaju stavova važe i za poljoprivredne proizvodne pogone.

Narodni odbor kotara može novoformiranim poljoprivrednim organizacijama koje su na temelju saveznih društvenih planova za 1954. i 1955. godinu proglašene probnim pogonom, kao i onima koje nisu zaštićene od poplava i podzemnih voda ili nisu arondirane, ustupiti u cjelini ili djelomično iznos zemljarine. Iznos zemljarine poljoprivredne organizacije unijet će u svoj investicioni fond

GLAVA XXIII.

MJERE ZA REGULIRANJE IZVOZA I UVOZA

1.

U svrhu povećanja izvoza i izravnanja razlike u cijenama Savezno izvršno vijeće može u 1956. godini povećati propisane i izvozne koeficijente, uvoditi nove ili povećati postojeće premije u okviru svote od 20 milijardi dinara.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da propiše način korištenja ovih sredstava.

2.

U svrhu kupovanja inozemne opreme i investicionog materijala i plaćanja inozemnih usluga u vezi sa investicijama, privredne organizacije mogu koristiti najviše 10% od dijela amortizacionog fonda, koji su ovlaštene koristiti po odredbama ovog društvenog plana, za nabavu deviza na deviznom obračunskom mjestu ili za plaćanje devizama koje po postojećim propisima nisu dužne prodati Narodnoj banci. Sredstva iz drugih izvora ne mogu koristiti za ovu svrhu.

Odredbe prethodnog stava odnose se i na ustanove sa samostalnim financiranjem, i to na sredstva fonda za zamjenu i dopunu.

Savezno izvršno vijeće može privrednim organizacijama pojedinih privrednih oblasti, grana i grupa povećati ili smanjiti postotak iz stava 1 odnosno utvrditi i druge izvore sredstava za nabavu deviza na sastancima deviznog obračunskog mjesta za svrhe iz stava 1, kao i za nabavu deviza koje Narodna banka neposredno prodaje privrednim organizacijama.

Savezno izvršno vijeće propisat će uvjete neposredne prodaje deviznih sredstava i upotrebe dinarskih sredstava iz prethodnog stava.

GLAVA XXIV.

OVLAŠTENJA ZA PODUZIMANJE MJERA U SVRHU REGULIRANJA TRŽIŠTA

1.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može određivati najviše prodajne cijene i način formiranja

cijena proizvodima i uslugama kod kojih uslijed deficitarnosti robe i monopolskog položaja proizvođača može doći do porasta cijena.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može propisivati poštansko-telegrafsko-telefonske tarife, kao i tarife za prijevoz robe i putnika za sve vrste saobraćaja, osim cestovnog.

2.

Do donošenja jedinstvene tarife za prodaju električne energije Savezno izvršno vijeće propisat će jedinstven tarifni sistem i jedinstvene uvjete za isporuku električne energije, na temelju kojih će narodne republike propisivati tarife.

Na prijedlog Zajednice jugoslavenske elektroprivrede, Savezno izvršno vijeće propisivat će jedinstvene tarife za prodaju električne energije pojedinim kategorijama potrošača.

3.

Savezno izvršno vijeće može određivati kontingente pojedinih industrijskih proizvoda, prioritete u korištenju usluga, kao i uvjete njihove prodaje.

4.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može po narodnim republikama utvrditi minimalne količine sječe drveta na panju u šumama općenarodne imovine.

Ovlašćuju se narodne republike da mogu u svojim društvenim planovima utvrditi najviši opseg sječe drveta na panju

GLAVA XXV.

INVESTICIJE I FONDOVI

1.

1. Društveni investicioni fondovi preko kojih političko-teritorijalne jedinice osiguravaju sredstva za kreditiranje i financiranje investicija jesu: Opći investicioni fond, investicioni fondovi narodnih republika i autonomnih jedinica, investicioni fondovi kotara i investicioni fondovi općina, kao i stambeni fondovi osnovani po posebnim propisima.

2. Osim društvenih investicionih fondova sredstva za financiranje investicija u pojedinim oblastima osiguravaju se iz fondova za unapređenje poljoprivrede, fondova za unapređenje šumarstva, putnih fondova, fondova voda i fonda za istraživačke radove.

3. Radi reguliranja izvoza i uvoza i domaćeg tržišta osiguravaju se sredstva u fondu razlike u cijenama u poslovanju sa inozemstvom i u fondu regresa i dotacija.

4. Radi unapređenja pojedinih privrednih djelatnosti osiguravaju se sredstva iz fonda za unapređenje industrije, fonda za unapređenje građevinarstva, fonda za unapređenje vanjske trgovine, kao i drugih fondova osnovanih posebnim propisima.

2.

1. Savezno izvršno vijeće utvrđuje smjernice i uvjete upotrebe društvenih investicionih fondova suglasno općoj ekonomskoj politici i odredbama ovog društvenog plana.

2. Sredstva društvenih investicionih fondova, osim Općeg investicionog fonda, upotrebljavat će se u 1956. godini prvenstveno za pokriće obaveza političko-teritorijalnih jedinica po postojećim propisima o davanju zajmova za investicije, kao i za namirenje obaveza zbog prekoračenja odobrenih investicionih zajmova.

3. Maksimalni rokovi otplate zajmova za investicije utvrđeni ovim društvenim planom važe za zajmove dane iz svih društvenih investicionih fondova.

4. Do donošenja zakona o društvenim investicionim fondovima, Savezno izvršno vijeće donijet će propise o upravljanju i upotrebi sredstava ovih fondova.

5. U slučaju kad je ovim društvenim planom ili posebnim propisima predviđeno osnivanje društvenog investicionog fonda općine ili kojeg drugog fonda općine, u gradovima podijeljenim na općine osnovat će se jedinstveni društveni investicioni fond odnosno drugi fond za cijelo područje grada. Ovim fondovima upravlja gradsko vijeće, odnosno narodni odbor kotara ako gradsko vijeće ne postoji.

6. Savezno izvršno vijeće uskladit će savezne propise o pojedinim fondovima donesenim do 1956. godine sa odredbama ovog društvenog plana i donijeti propise o upravljanju i upotrebi sredstava fondova osnovanih ovim društvenim planom.

7. Savezno izvršno vijeće donijet će propise o usklađivanju fondova političko-teritorijalnih jedinica koji su osnovani do donošenja ovog društvenog plana sa fondovima iste ili slične namjene koji su osnovani ovim društvenim planom.

8. Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može u svrhu osiguranja stabilnosti tržišta donositi propise o ograničenju i usmjeravanju upotrebe sredstava fondova političko-teritorijalnih jedinica i fondova privrednih organizacija.

9. U svrhu osiguranja sredstava za stambenu izgradnju rudnika ugljena, Savezno izvršno vijeće može donijeti propise o upotrebi sredstava općinskog fonda za stambenu izgradnju koja proistječu iz doprinosa za stambenu izgradnju uplaćenih od strane rudnika ugljena. U istu svrhu Savezno izvršno vijeće može donijeti propise o usmjeravanju trošenja dijela republičkog fonda za stambenu izgradnju

OPĆI INVESTICIONI FOND

1. Sredstva Općeg investicionog fonda formiraju se:

a) od prihoda od kamata na osnovna sredstva privrednih organizacija koji budu uplaćeni u 1956. godini;

b) od prihoda od poreza na dobit u visini od 38% tog poreza, a najviše do iznosa od 58.400 milijuna dinara;

c) od prihoda od inozemnih sredstava za investicije koji budu ostvareni u 1956. godini, a potječu od zajmova i pomoći zaključenih do 31. prosinca 1955. godine;

d) od prihoda od inozemnih sredstava za investicije koji budu ostvareni u 1956. godini, a potječu od reparacija, zajmova ili pomoći koji budu zaključeni poslije 1. siječnja 1956.

2. Iz Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za investicije u oblasti industrije i rudarstva sredstva u iznosu od 82.200 milijuna dinara.

Iz sredstava određenih za investicije u oblasti industrije i rudarstva Narodna banka osigurat će tranše za 1956. godinu za objekte u izgradnji i radove u toku za koje je u prijašnjim godinama odobren kredit, kao i za odobravanje novih investicionih kredita, i to prvenstveno: za elektroprivredu, rudnicima ugljena, za proizvodnju i preradu nafte, rudnicima obojenih metala, za industriju umjetnih gnojiva, za unapređenje proizvodnje građevinskog materijala i materijala za zamjenu drveta.

3. Iz Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za investicije u oblasti poljoprivrede sredstva u iznosu od 15.800 milijuna dinara.

Iz sredstava određenih za investicije u oblasti poljoprivrede Narodna banka osigurat će tranše za 1956. godinu za objekte u izgradnji i radove u toku za koje je u prijašnjim godinama odobren kredit kao i

za odobravanje novih investicionih kredita, i to prvenstveno: za obnovu i rekonstrukciju sistema za odvodnjavanje, za izgradnju remontnih radionica, skladišta za sjemensku robu i sušara za sjemenski kukuruz, za izgradnju objekata poljoprivrednih dobara i seljačkih radnih zadruga, za nabavu poljoprivrednih strojeva i sprava, za povećanje stočnog fonda iz vlastite proizvodnje.

4. Iz Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za investicije u oblasti građevinarstva sredstva u iznosu od 3.500 milijuna dinara.

Iz sredstava određenih za investicije u oblasti građevinarstva Narodna banka osigurat će zajmove za nabavu opreme u građevinarstvu, i to prvenstveno: za nabavu mehanizacije za zanatske radove, za nabavu željeznih skela i oplata i za nabavu mehanizacije za visokogradnju.

5. Iz sredstava Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za investicije u oblasti saobraćaja sredstva u iznosu od 12.100 milijuna dinara.

Iz sredstava određenih za investicije u oblasti saobraćaja Narodna banka osigurat će kreditiranje odnosno financiranje objekata čija je izgradnja započeta u prijašnjim godinama, i to: za izgradnju željezničke pruge Resnik—Vreoci, Titograd—Bar i Knin—Zadar; za izgradnju pomorskih i riječnih brodova; za investicione radove luke Bar i luke Ploče; za regulacione radove na Dunavu; za mostove kod Beograda; za uređaje veza za zračni saobraćaj, kao i za izradu projekata i izvođenja drugih radova na željezničkim prugama, mostovima i putevima; za nabavu kamiona-hladnjača.

6. Iz Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za investicije u oblasti trgovine, ugostiteljstva i turizma sredstva u iznosu od 1.800 milijuna dinara.

Iz sredstava određenih za investicije u oblasti trgovine, ugostiteljstva i turizma Narodna banka osigurat će zajmove prvenstveno za izgradnju objekata i nabavu opreme za unapređenje prometa poljoprivrednih proizvoda; za rekonstrukcije i modernizaciju ugostiteljskih i turističkih objekata u turističkim mjestima.

7. Iz Općeg investicionog fonda daju se dotacije investicionim fondovima:

— NR Makedonije	5.800 milijuna dinara
— NR Crne Gore	500 milijuna dinara

Dotacije republičkim investicionim fondovima upotrijebit će se prvenstveno za nastavljanje radova na objektima čija je izgradnja započeta u 1955. godini, za pokriće obaveza nastalih po propisima o garancijama i o učešću u investicijama za koje su odobreni zajmovi iz Općeg investicionog fonda, kao i za pokriće obaveza zbog prekoračenja koja budu nastala u 1956. godini iznad iznosa odobrenih investicionih kredita.

Preostali dio sredstava po namirenju potreba iz prednjeg stava navedene narodne republike upotrijebit će za investicije u suglasnosti sa Saveznim izvršnim vijećem.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može prenijeti određeni dio sredstava iz Općeg investicionog fonda u investicione fondove NR Makedonije i NR Crne Gore i u suglasnosti sa ovim republikama odrediti namjenu za njihovo korištenje.

Anuiteti po zajmovima danim po prethodnim stavovima kao i anuiteti po dosadašnjim zajmovima danim od strane federacije počev od 1953. godine za investicije na području tih republika, uplaćivat će se u investicione fondove narodnih republika.

8. Iz Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za dotacije investicionim fondovima:

— kotara Beograd	2.000	milijuna dinara
— kotara Koper	1.000	„ „
— općine Buje	800	„ „
— općine Zadar	400	„ „

Dotacije određene investicionom fondu kotara Beograd upotrijebit će se za komunalnu izgradnju grada Beograda; dotacije određene investicionom fondu kotara Koper upotrijebit će se za nastavak izgradnje tvornice motora i skutera „Tomos" i za nastavak izgradnje puta Sežana—Koper; dotacije određene investicionom fondu općine Buje upotrijebit će se za nastavak izgradnje tvornice cementa u Umagu; dotacije određene općinskom investicionom fondu grada Zadra upotrijebit će se za privrednu izgradnju i komunalne potrebe grada Zadra.

9. Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da odredi namjenu i način upotrebe sredstava Općeg investicionog fonda, kao i način i okvire kreditiranja za pojedine namjene i objekte, i visinu tranša u 1956. godini za pojedine objekte za čiju su izgradnju određeni krediti u prijašnjim godinama.

10. Savezno izvršno vijeće može odlučiti da se ne vrši dalje financiranje investicija po zajmovima iz Općeg investicionog fonda u slučajevima:

a) ako se zajam odnosi na objekte čija izgradnja nije još otpočela, odnosno za koju nisu osigurana sredstva ovim planom;

b) ako se zajam odnosi na investicione radove koji nisu od neposrednog utjecaja na izgradnju proizvodnih kapaciteta predviđenih u ugovorima s Narodnom bankom, kao i na izgradnju kapaciteta koji nisu neophodno potrebni za privredne bilance zemlje u 1956. i 1957. godini;

c) ako se zajam odnosi na investicije čije se dalje financiranje može vršiti iz investicionih fondova narodnih republika, kotara i općina ili iz sredstava privrednih organizacija.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da donese odluku o reviziji ugovora između Narodne banke i investitora u slučajevima iz prethodnih stavova.

11. Maksimalni rokovi otplate zajmova za investicije koji su određeni u točki 11. Glave XV. Saveznog društvenog plana za 1955. godinu ostaju i dalje na snazi, s tim da se određuju maksimalni rokovi otplate zajmova još:

— za izgradnju trolejbuske mreže	25 godina
— za izgradnju vodovodne mreže	50 „

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da određuje rokove otplata zajmova koji se odobravaju za druge namjene i kamatnu stopu za zajmove koji se daju izvan natječaja.

4.

Investicioni fondovi narodnih republika i autonomnih jedinica

Sredstva republičkih investicionih fondova i investicionih fondova autonomnih jedinica formiraju se iz dijela sredstava kotarskih investicionih fondova.

Narodne republike donijet će propise kojima će ukinuti dosadašnje republičke investicione fondove i prenijet će prava, obaveze i postojeća sredstva tih fondova na republičke investicione fondove osnovane ovim društvenim planom.

5.

Kotarski investicioni fond

Sredstva kotarskih investicionih fondova formiraju se:

a) iz dijela dobiti privrednih organizacija po propisima o raspodjeli ukupnog prihoda privrednih organizacija i ovog društvenog plana;

b) iz prihoda od zemljarine koja po propisima o raspodjeli ukupnog prihoda i ovog društvenog plana pripada kotarskom investicionom fondu;

c) iz dijela poreza na dohodak od poljoprivrede u visini od 15% od ovog poreza.

Prihodi kotarskih investicionih fondova koji potječu od naplaćene zemljarine i poreza na dohodak od poljoprivrede upotrebljavat će se isključivo za investicije u poljoprivredi.

Republički investicioni fond osniva se samo iz dijela sredstava formiranih po točki a) ovog odjeljka.

Narodni odbori kotara donijet će propise kojima će ukinuti dosadašnje kotarske investicione fondove i prenijeti prava, obaveze i postojeća sredstva tih fondova na kotarske fondove osnovane ovim društvenim planom.

6.

Općinski investicioni fond

Sredstva općinskih investicionih fondova formiraju se od:

a) kamata na osnovna sredstva komunalnih poduzeća;

b) 50% od sredstava za samostalno raspolaganje trgovinskih poduzeća i radnja;

c) 55% od općinskih prireza na prihode od poljoprivrede;

d) 45% od prihoda od taksa na oruđa za proizvodnju (na kotlove za pečenje rakije, vršalice, vodenice i mlinove), na hibridne vinograde, kao i takse na meljavu po postojećim propisima;

e) drugih prihoda određenih posebnim saveznim propisima.

Sredstva investicionih fondova općine koja potječu od uplate 50% od sredstava za samostalno raspolaganje trgovinskih poduzeća i radnja upotrijebit će se isključivo za davanje zajmova za investicije u trgovini.

Sredstva investicionih fondova općine koja potječu od uplate 55% od obaveznog općinskog prireza i 45% od takse upotrebljavat će se isključivo za investicije za unapređenje privrede sela na području općine.

Narodni odbori općina donijet će propise kojima će ukinuti dosadašnje općinske investicione fondove i prenijeti prava, obaveze i postojeća sredstva tih fondova na općinske fondove osnovane ovim društvenim planom.

7.

Fondovi za unapređenje poljoprivrede

Sredstva saveznog fonda za unapređenje poljoprivrede formiraju se od poreza na dobit u visini od 1,5% od tog poreza. Rashodi ovog fonda ne mogu biti veći od 2.300 milijuna dinara.

Sredstva republičkih fondova za unapređenje poljoprivrede i fondova za unapređenje poljoprivrede autonomnih jedinica formiraju se iz dijela poreza na dohodak od poljoprivrede koji se određuje republičkim društvenim planom, a koji ne može biti manji od 6% od tog poreza.

Kotarski fondovi za unapređenje poljoprivrede osnivaju se od:

a) 55% od prihoda od takse na oruđa za proizvodnju (kotlove za pečenje rakije, vršalice, vodenice i mlinove), na hibridne vinograde i meljavu;

b) prihoda od takse na radnu stoku i životinje.

Prihodi kotarskog fonda za unapređenje poljoprivrede označeni pod toč. b) upotrebljavat će se isključivo za poduzimanje veterinarsko-sanitarnih mjera u svrhu suzbijanja zaraznih i parazitarnih bolesti domaćih životinja.

8.

Fondovi za unapređenje šumarstva

Sredstva republičkih fondova i fondova autonomnih jedinica za unapređenje šumarstva formiraju se iz dijela sredstava kotarskih fondova za unapređenje šumarstva koji se utvrđuje republičkim društvenim planom i društvenim planom autonomnih jedinica u postotku od ukupnih prihoda kotarskih fondova za unapređenje šumarstva.

Kotarski fond za unapređenje šumarstva osniva se:

a) od cijene drveta na panju, a najmanje 40% od te cijene;

b) od naknade naplaćene za šumske štete;

c) od taksa koje plaćaju privatni vlasnici i zadruge za sječu drva u privatnim odnosno zadružnim šumama, a koje će propisati narodne republike;

d) od dotacija državnih organa i društvenih organizacija, kao i od sredstava danih od strane privrednih organizacija radi vršenja pošumljavanja, melioracija i sl.

Prihode kotarskog fonda za unapređenje šumarstva određene u prethodnom stavu dužna su da uplaćuju u isti fond sva šumska gospodarstva sa područja kotara, bez obzira da li su ta gospodarstva osnovana kao poduzeća ili kao ustanove sa samostalnim financiranjem.

9.

Putni fondovi

Narodne republike, kotari i općine osnovat će putne fondove.

Sredstva putnih fondova formiraju se:

a) od taksa (državnih i općinskih) koje se plaćaju na motorna i zaprežna cestovna vozila po propisima o taksama;

b) od poreza na promet transportnih usluga privatnih vlasnika cestovnih vozila;

c) od prihoda za prodanu travu, voće i drveće sa zemljišta koje pripada putu;

d) od prihoda od naplaćenih novčanih kazni zbog povrede saobraćajnih propisa koje izriču nadležni organi.

Raspodjela prihoda iz prethodnog stava na republičke, kotarske i općinske fondove vrši se republičkim društvenim planom, s tim da se od prihoda od taksa na zaprežna cestovna vozila mora odrediti najmanje 30% kao prihod općinskog putnog fonda.

Sredstva putnih fondova upotrijebit će se za investiciono i tekuće održavanje i modernizaciju puteva, osim sredstava općinskih putnih fondova koja potječu od mjesnog samodoprinosa a koja se mogu upotrijebiti za rekonstrukciju postojećih i za građenje novih puteva IV. reda kao i priključaka na ove puteve.

10.

Fondovi voda

Osnivaju se savezni fond voda, republički fondovi voda i kotarski fondovi voda u svrhu osiguranja sredstava za uređenje vodnih tokova rijeka i za zaštitu od poplava.

Savezni fond voda osniva se od poreza na dobit u visini od 1% od tog poreza.

Rashodi ovog fonda ne mogu biti veći od 1.500 milijuna dinara.

11.

Fond za istraživačke radove

Sredstva saveznog fonda za istraživačke radove formiraju se od poreza na dobit u visini od 3,2% od toga poreza. Rashodi ovog fonda ne mogu biti veći od 5.000 milijuna dinara.

Sredstva ovog fonda upotrijebit će se prvenstveno za istraživačke radove za naftu, za rudarske, geološke, tehnološke i naučno-istraživačke radove na metalima, nemetalima, ugljenu i preradi ugljena.

12.

Fond regresa i dotacija

Sredstva saveznog fonda regresa i dotacija formiraju se od poreza na dobit u visini od 14,8% od tog poreza.

Sredstva ovog fonda upotrijebit će se za:

(u milijunima dinara)

I. Regrese		21.110
a) u poljoprivredi	17.360	
b) za ugljen za široku potrošnju	2.750	
c) u prehrambenoj industriji — za nabavu šećera i ambalaže po sniženim cijenama	1.000	
II. Dotacije		1.655
a) riječnom saobraćaju	55	
b) zračnom saobraćaju	600	
c) pomorskom saobraćaju	1.000	
Ukupno:		22.765

Regresi i dotacije davat će se u visini i na način koji su određeni posebnim propisima Saveznog izvršnog vijeća.

Fond razlike u cijenama

Sredstva saveznog fonda razlike u cijenama u poslovanju sa inozemstvom formiraju se od uplata pozitivnih razlika u cijenama u poslovanju sa inozemstvom, kao i od drugih prihoda iz vanjskotrgovinskog poslovanja koje odredi Savezno izvršno vijeće. Sredstva ovog fonda upotrijebit će se za plaćanje negativnih razlika u cijenama nastalih u poslovanju sa inozemstvom.

Uplate pozitivnih razlika i isplate negativnih razlika vrše se po posebnim propisima koje donosi Savezno izvršno vijeće.

14.

Fondovi za unapređenje industrije, građevinarstva i vanjske trgovine i fondovi za kadrove u privredi

Sredstva fondova za unapređenje industrije i građevinarstva, fonda za unapređenje vanjske trgovine, kao i fondova za kadrove u privredi formiraju se iz doprinosa privrednih organizacija čiju visinu određuje Savezno izvršno vijeće posebnim propisima.

Sredstva svih fondova upotrebljavat će se po postojećim propisima.

15.

Fond obrtnih sredstava

Prihodi od kamata na obrtna sredstva i svi neraspoređeni savezni prihodi unose se u fond obrtnih sredstava u privredi.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da donese propise o upotrebi sredstava iz prethodnog stava.

GLAVA XXVI.

PRENESENA SREDSTVA

1.

Viškovi ostvarenih prihoda nad izvršenim rashodima po budžetima narodnih republika, autonomnih jedinica, kotara i općina za 1955. godinu upotrijebit će se prvenstveno za namirenje obaveza ovih političko-teritorijalnih jedinica prema federaciji i Narodnoj banci nastalih na temelju postojećih saveznih propisa.

Po namirenju obaveza prema federaciji i Narodnoj banci, političko-teritorijalne jedinice osigurat će iz ostatka viškova iz prethodnog stava obrtna sredstva ustanovama sa samostalnim financiranjem.

Poslije namirenja obaveza prema federaciji, Narodnoj banci i formiranja obrtnih sredstava ustanova sa samostalnim financiranjem, ostatak neutrošenih sredstava unijet će se u budžetsku rezervu tih političko-teritorijalnih jedinica.

2.

Sredstva obaveznih rezervi formirana u 1955. godini na temelju Glave XXIV. Saveznog društvenog plana za 1955. godinu unijet će narodne republike, autonomne jedinice, kotari i općine u svoje budžetske rezerve.

Upotrebu sredstava unesenih u budžetske rezerve po prethodnom odjeljku i prethodnom stavu ovog odjeljka propisat će Savezno izvršno vijeće. Do donošenja ovih propisa ova sredstva ne mogu se trošiti.

3.

Kao viškovi ostvarenih prihoda nad izvršenim rashodima po budžetima narodnih republika, autonomnih jedinica, kotara i općina za 1955. godinu smatraju se osim viškova ostvarenih prihoda po odjeljku 1. i svi oni prihodi koji proistječu iz obaveza privrednih organizacija u 1955. godini prema budžetima navedenih političko-teritorijalnih jedinica, a koji se uplaćuju poslije 29. veljače 1956.

Savezno izvršno vijeće donijet će posebne propise o upotrebi sredstava iz prethodnog stava. Do donošenja propisa Saveznog izvršnog vijeća ova se sredstva ne mogu trošiti.

4.

Sredstva obaveznih rezervi formirana u 1955. godini na temelju Glave XXIV. Saveznog društvenog plana za 1955. godinu kod privrednih organizacija i ustanova sa samostalnim financiranjem i drugih organa ne mogu se trošiti ni u 1956. godini.

GLAVA XXVII.

SAVEZNI BUDŽET I REZERVE FEDERACIJE

1.

Rashodi saveznog budžeta iznose u milijunima dinara:

narodna obrana (bez investicija u industrijska poduzeća koja proizvode za potrebe JNA)		158.500
dotacije:		6.280
NR Makedoniji	2.650	
NR Crnoj Gori	3.580	
Ostali rashodi saveznog budžeta		47.770
Ukupno:		212.500

Od ukupnih saveznih prihoda, saveznom budžetu pripada:

100% od poreza na promet;

85% od doprinosa budžetima iz dobiti;

100% od carina;

100% od vlastitih prihoda organa i ustanova koje se financiraju iz budžeta.

2.

Rezerve federacije iznose u 1956. godini 10.000 milijuna dinara.

Od poreza na dobit izdvaja se za rezerve federacije 6,8%, a najviše do iznosa od 10.000 milijuna dinara.

Savezno izvršno vijeće raspolaže rezervama federacije iz prethodnih stavova.

Savezno izvršno vijeće u toku godine vršit će usklađivanje pritjecanja i trošenja sredstava fondova.

GLAVA XXVIII.

1.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da propiše način obračunavanja i raspodjele ukupnog prihoda privrednih organizacija primjenom instrumenata i mjera ovog plana za period od 1 siječnja 1956. do dana njegovog stupanja na snagu.

Savezno izvršno vijeće donijet će, suglasno odredbama ovog društvenog plana, propise o uplatama prihoda budžeta i fondova koje su izvršene od 1. siječnja do 31. ožujka 1956., a po potrebi i propise o privremenom financiranju fondova osnovanih ovim društvenim planom do donošenja društvenih planova političko-teritorijalnih jedinica.

2.

Ovaj društveni plan važi od 1. siječnja 1956.

136.

UKAZ

O PROGLAŠENJU BUDŽETA FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE (SAVEZNI BUDŽET) ZA 1956. GODINU

Na temelju člana 71. točka 2. Ustavnog zakona o osnovama društvenog i političkog uređenja Federativne Narodne Republike Jugoslavije i saveznim organima vlasti, proglašava se Budžet Federativne Narodne Republike Jugoslavije (Savezni budžet) za 1956. godinu sa Zakonom o budžetu Federativne Narodne Republike Jugoslavije (Saveznom budžetu) za 1956 godinu, koji je usvojila Savezna narodna skupština na sjednici Saveznog vijeća od 27. ožujka 1956. i na sjednici Vijeća proizvođača od 27. ožujka 1956.

PR. br. 5
Beograd, 28. ožujka 1956.

Predsjednik Republike,
Josip Broz-Tito, v. r.

Predsjednik
Savezne narodne skupštine,
Moša Pijade, v. r.

ZAKON

O BUDŽETU FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE (SAVEZNOM BUDŽETU) ZA 1956. GODINU

Član 1.

Savezni budžet za 1956. godinu sa posebnim prilozima sadržava:

I. Savezni budžet:

sa prihodima od — — — —	Dinara	212.500,000.000
sa rashodima od — — — — —	Dinara	212.500,000.000

II. Proračune ustanova sa samostalnim financiranjem:

sa prihodima od — — — — —	Dinara	2.933,187.000
sa rashodima od — — — — —	Dinara	3.347,423.000
i viškom rashoda od — — —	Dinara	414.236.000

III. Proračune posebnih fondova:

sa prihodima od — — — — —	Dinara	230,000.000
sa rashodima od — — — — —	Dinara	230,000.000

Član 2.

Viškovi rashoda u proračunima ustanova sa samostalnim financiranjem u ukupnom iznosu od Dinara 414,236,000 pokrivaju se dotacijama iz saveznog budžeta.

Član 3.

Od predviđenog viška prihoda u proračunu Jugoslavenske lutrije u ukupnom iznosu od Dinara 380,926.000 raspoređuje se društvenim organizacijama:

Savjetu društava za staranje o djeci i omladini Jugoslavije — — —	Dinara 38,092.600
Jugoslavenskom Crvenom križu —	Dinara 60,948.160
Savezu ratnih vojnih invalida Jugoslavije — — — — — — — — —	Dinara 64,757.420
Savezu gluhih Jugoslavije — — —	Dinara 64,757.420
Savezu slijepih Jugoslavije — — —	Dinara 68,566.680
Savezu boraca Narodnooslobodilačkog rata — — — — — — — — —	Dinara 83,803.720

Član 4.

Ustanove sa samostalnim financiranjem, koje u toku 1956. godine uspješno organiziranim poslovanjem ostvare višak vlastitih prihoda iznad planiranih, unijet će u svoje fondove, u smislu čl. 5. i 7. Osnovne uredbe o ustanovama sa samostalnim financiranjem, od toga ostvarenog viška:

u fond za nagrađivanje:

Jugoslavenska lutrija — — — — —	3%
Telegrafska agencija Nova Jugoslavija — — — — — — — — —	15%
Jugoslavenski centar za tehničku i naučnu dokumentaciju — — —	10%
Zavod za školsku opremu — — —	20%
Institut za mljekarstvo — — — —	10%

u fond za zamjenu i dopunu:

Jugoslavenska lutrija — — — — —	37%
Telegrafska agencija Nova Jugoslavija — — — — — — — — —	85%
Jugoslavenski centar za tehničku i naučnu dokumentaciju — — —	90%
Zavod za školsku opremu — — —	80%
Institut za mljekarstvo — — — —	90%

u rezervni fond:

Jugoslavenska lutrija — — — — —	60%

Raspodjela viška prihoda koji ustanova sa samostalnim financiranjem ne ostvari na način predviđen u prvom stavu ovog člana izvršit će se Zakonom o završnom računu FNRJ za 1956. godinu.

Član 5.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće, da rashode predviđene u proračunima saveznih organa i ustanova, koji se u smislu odredaba Zakona o saveznim organima uprave ukidaju ili reorganiziraju, rasporedi na savezne državne organe i ustanove koji se tim zakonom osnivaju.

Utvrđene proračune za ove organe Savezno izvršno vijeće podnijet će na odobrenje odborima za budžet domova Savezne narodne skupštine.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da suglasno odredbama Zakona o saveznim organima uprave izmijeni nazive pojedinih razdjela odnosno glava o posebnom dijelu Saveznog budžeta za 1956 godinu

Član 6.

Prihodi koje ostvaruju jedinice i ustanove Jugoslavenske narodne armije prodajom materijala iz zaliha, naplatom utrošenog materijala pri vršenju usluga trećim osobama, naplatom usluga oko liječenja